

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:
Egész évre 14 frt, fél évre 7 frt, negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65. szám.

Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnepnap után is.

II. év.

Budapest, 1898, szerda, szeptember 14-én.

253. szám.

Szobrot Erzsébetnek.

A régi klasszikai, nemes, tökéletes, de utánozhatatlan formák kultuszából mostanában gyógyul ki a véső művészete. Phidias koloszsztálics alakjai, a félkezű Vénus tökéletes feje, Laokon merev izma s a kővé vált Niobe nem lelkesíti követésre a modern szobrászt. Az élet elevenebb forrásai felé vezérli őt a művészi törekvés s a kasztáliai víz, ahonnan merít, el is mámorosítja egy kissé. Így látunk a célon túlról való eredményeket, valahányszor egy csoport új szobormű elé állunk; látunk ércbeöntött finom ötleteket, amelyek jegyzetes magyarázatra szorulnak; látunk átszellemült fejet, melyeknek nézéséből egy egész filozófiát kell kiolvasnunk. Az egyik szobrász Ádámot vési ki, követelvéen, hogy az alak törzsében az egész emberiséget szunynyadni lássuk; a másik nyugágyon hozza elének a zenekirályt, az álmatag, finom főt, hogy formái körül a hangokat halljuk fölcsendülni, mik „körülzúgják a világegyetemet”; a harmadik ismét egy kimerült pörölyös embert mutat, hogy megismerjük a munka rettenetességét... Szimbolumok ezek mind, az új törekvésből fakadók, melyek a művészi élvezetbe belévonják a komplikált gondolkodást; tévutakra vezető scholasticizmusok ezek; a háborgó géniuszoknak való végtelen medrek ezek; hibák egy nemes koncepczióban, kétségtelen. De ha elmúlik és a művészetek története számára egy fejezetnek marad is csak ez a korszak, egy nagy elismerést akkor is fel fognak jegyezni róla: azt, hogy a formáknak néha sikerülten könnyed, sokszor persze nehézkes elfátyolozásával a művészeteknek ebben az ágában is fokozódott a hangulati tartalom, az intenzív költészet. Vagyis a szobrászat új, realisztikus iskolájában fölfelé vezető uton jár, az elmúlt évtized végre az ujkori szobrászból is költőt nevelt...

A balsors, a véletlen, a bölcsenek „létező abszurduma”, a nagy fájdalom, mely reánk, milliókra szakadt egy végtelenül gyászos, végtelenül poétikus tárgyat kínál most

e márványban, ércben dolgozó poétáknak. Az Alpeselek mosolygó völgyében fehér rózsák közt fekszik egy koronás halott, az örök nyugalomra térő királyasszony, a mártír; a multnak szellemei lebegnek a nyitott koporsó körül, jótékony lángok, arany foglalatban. A tör s az elvetemült gyilkos, a halálnak e közvellen előzménye, elenyészik a szem elől, mely könnyeken át pillant: a halottas szobából csak kedves, szomorú tájakat, elmúlt évtizedeket látni s a véget, mely egy csöndes, fekete képben fűződik hozzá. E fejedelmi nő, aki itt a tulajdonképeni asszonyi sorsnak, a mártírúrnak legvalóságosabb képviselője. Egy királyi családnak volt szemefénye, egy nagy nemzetnek volt vigasztaló géniusza, ő maga akkor örült, ha könyeket törülhetett le, de az ő könyeit megszüntetni nem volt hatalom a földön. A végzet nagyokat tiport szívéen, s a sok lelki szenvedésért aztán testi betegséget adott neki kárpótlásul. Jó volt, boldogított, elmélyedt a művészetekbe s a természet fonségébe, mint csak az igazán nemes szívek; amerre járt, virágokat szórt szerte s ezekért viszonzásul elvesztett mindent és boldog öregség, nyájas, szép ősz helyett megtörtén élte utolsó napjait, a rideg, örömtelen telet. Sors feminarum, nihil aliud... Ti szobrászok, ti poétái a márványnak és az ércnek, ragadjátok meg e bánatos költészetet.

Véssétek őt márványba, hófehér kőbe s mint koronás asszonyok ábrázolásakor illik, adjátok vállára a koronázási mentét, vagy a bájos menyasszony sima köntösét, avagy ültessétek egy szirt mögé, ahonnan egyetlen vigasztalására a meszsze tengerre pillant; mutassátok őt karcsu amazonnak tüzes paripáján, vagy adjátok kezébe sceptrumot, vagy adjátok oda egy kicsiny könyvet: az ő drága költőjének könyvét; alkossatok szobrot a kegyes asszonyról, vagy a tündérszép nőről, vagy a hódító királynéről, mindegy, a bánatos költészet nektek gyönyörű formában van adva.

Egy sor reliefnek való kész anyaga-

got is kínál nektek a téma. A koporsó mellől egy holdsugaras éjszákát nézhetek, ahol kettétört oszlopok hevernek az avarban és hervadnak régi, régi koszorúk... Szedjétek össze e virágokat, forrasszátok a széttört alakokat össze s bűvös regéket kaptok, még további költészetet, megeleveníteni valót. Ott lesz rózsabokrétájával a tizenhat éves wittelsbachi lány, aki csöndes fehér hajlékából aranykocsiba száll és eljön egy nagy birodalomba, császári hercegasszonyoknak nyújtani kezét csókra; ott lesz a huszéves édesanya, aki kis gyermekének koporsójánál először látja könyezni a daliás magyar nemzetet; ott lesz egy régi júniusi napnak története is, midőn ősi erényekről kong a koronázási harang és kaczagányos vitézek hódolnak a legszebb királyasszonynak; ott lesz látható a fekete csarnok is, ahol a haza bölcsé fekszik kiterítve, királyi kezeiktől megkoszorozottan, és ott lesz látható kétévelőtről a szent korona napja, midőn egy vasból való státuseMBER SZAVÁRA SIRVA FAKAD A GYÁSZOS, a fehér királyasszony... Ti poétái a márványnak és az ércnek, véssétek alá valók e képek, örökítsétek meg márványban, ércben, Erzsébetet!

*

Mindnyájan, a törvényhozói, a nemzeti törekvések, vágyak hirdetői, a hivatalosak és a magán gyászolók, a hatalmasok, gyöngék és mindnyájan akarjuk ércben, márványban, időnek daczolóban szemlélni az asszony ez ideálját, a felejtethetlen nemzeti királyasszonyt. A szó az első gyásznapi első gondolata után az első felhívás, mely ma hangzik el a magyar nemzethez, mindnyájunk szívének kedves. Ő még koporsójában fekszik, őt még hosszú, szomorú ut választja el pihenőjétől, de minékünk, akiknek az Árpádok óta ő volt az első magyar királyasszony, nincs korán azt mondanunk: Szobrot Erzsébetnek!...

A magyar nemzet kegyeletes igyekezete fogjon e mai napon a kivitelhez hozzá és adjuk össze e mai naptól kezdve a mi filléreinket, utolsó hódolatul Erzsébetnek.

A királyné halála.

Koporsóba tették már Erzsébet királyasszonyt, s leolmozták a nehéz érzékkoporsó födelét. Nem látja őt többé emberi szem, nem látja többé soha felsége férje és királya sem, aki leányai keblére rejtve ősz fejét sir és zokog, amikor nem látja senki, de erős és szilárd, mikor parancsait és rendeleteit várják országai. Maga intézkedik hitvese végső tisztességéről, maga írja meg erős és fenkölt lélekre valló köszönő táviratait, de amikor magára marad, összecsuclik, sir és imádkozik és olvassa, egyre olvassa azt az utolsó levelet, melyet a királyasszony tele reménységgel és gyógyulása örömeivel neki írt.

Itt következnek a mai nap eseményeiről szóló távirataink:

A besztertelés.

Genf, szeptember 13.

Mielőtt lezárták volna a koporsót, melyben a királyné örök álmát aludni fogja, az orvosok lefényképezték a halált hozó sebet. Az arcot nem fotografálták le, nehogy valamilyen módon forgalomba jöjjön a mása.

A besztertelés ma délelőtt történt meg a Beaurivage-fogadóban minden katonai pompa nélkül és a nyilvánosság teljes kizárásával. A szertartás szigorúan magánjellegű volt s csak a papság, az udvari személyzet és az osztrák-magyar követség tagjai lehettek jelen a besztertelési aktusnál.

A holttestet szerdán teszik vasútra. Ő felsége kívánságára a gyászmenet katonai kíséret és udvari pompa nélkül megy ki a pályaudvarra.

Azok a svájci orvosok, akik ő felségén a halotti vizsgálatot végezték, Bécsig elkísérik a holttestet. Velük jön Navazza főállamügyész is a személyazonosság megállapítása végett. A szövetségtanács és a genfi városi tanács területileg kísérik ki a koporsót a pályaudvarra.

A szövetségi kormány képviselőjében ma megjelent Lachanelle szövetségi tanácsos és egy hatalmas, pirosfehér szalagokkal ellátott koszorút tett a ravatra, továbbá kifejezte a király képviselőjének, gróf Kuefstein követnek, a svájci kormány részvétét. Gróf Kuefstein mélyen meghatva vette át Lachanelle hódolatát és megköszönte neki a genfi nép tegnapi szép manifesztációját.

A ravatalt és a halottas szobát már most is sok száz gyönyörű koszoru, virág és palma fűdi. A sok közül különösen egy válik ki, amelynek szalagja a gyászfátyollal átvont olasz színeket és ezt a feliratot viseli:

„A genfi olasz kolónia a meghalt császárnénak, mély fájdalommal.”

Kuefstein gróf osztrák-magyar követ meghatóttan nyilatkozott Lachanelle szövetségtanácsos előtt Genf lakosságának részvétéről. Lachanelle szövetségtanácsos értekezett a genfi kormány képviselőivel és a szövetségtanács nevében köszönetet mondott azért a bannulatrámélto magatartásért, amelyet Genf lakossága a gyász eme napjaiban tanusított. Az a különvonat, amely a királynét Territetbe vitte, Genfbe érkezett. Holnapra több udvari és a halottas kocsit megérkezését várják, amelyek közvetlenül Bécsből jönnek.

Genf, szeptember 13.

A kantonai kormány ma ülést tartott, hogy megtegye az utolsó intézkedéseket ő felsége hült temetének elszállítására nézve. Az ülésen Lachanelle szövetségi tanácsos is részt vett. A halottas menet szerdán reggel nyolcz órakor indul el. A menetet negyven csodőr nyitja meg; két más csodőrcsapat a kocsit

előtt és utána fog menni. A genfi tűzoltóság egy zászlóalja fog sbrfalat állani.

Genf, szeptember 13.

A koporsó lezárásának sürtörtátása a halottas kápolnában ő felsége egész kíséretének, továbbá Lachanel szövetségi tanácsosnak és Navazza főügyésznek jelenlétében ment végbe. Ezután felolvasták és aláírták a lezárásról fölvett jegyzőkönyvet. Tegnap óta a halottas kápolnát zárva tartják. Csupán a Beaurivage fogadó személyzetének engedték meg a bemenetet, amely gyönyörű koszorút tett le a koporsóra.

A temetés.

Bécs, szeptember 13.

A király kívánsága szerint a királyné koporsóját Rudolf trónörökös mellé fogják helyezni. Minthogy azonban Rudolf főherceg koporsója jelenleg még Károly Lajos főherczegé mellett van, a királynét egyelőre ideiglenesen fogják eltemetni.

A király elhunyt nejét nem fogja többé látni. A koporsó már le van zárva, be van forrasztva. A királyt meg akarják kímélni attól a szomorú látványtól, amelyet a királyné holttestének megtekintése nyujtana, mert az arcvonásai már nem őrizték meg tisztaságukat és épségüket.

Az a koporsó, amelybe a királyné holttestét végleg el fogják helyezni, nemes ércből készül és csak két hónapi munka után lesz meg.

Bécs, szeptember 13.

A főudvarmesterei hivatal ma délutáni tanácskozásában megállapította a temetési szertartás részleteit, melyek meg fognak egyezni Mária Anna császárné temetésével. Az udvari alkalmazottak a gyászóv alatt nem viselnek aranysegélyt a ruhájukon.

Bécs városának gyászja mind imponansabb lesz. A mai komor nap nagyon jól illett a város szomorú díszéhez. Az elővárosokból folyton tödülnek be gyászruhába öltözött emberek a Hofburg felé. Az üzletek csak gyászárukat állítanak ki. A lámpák gyászfátyollal vannak bevonva.

Bécs, szeptember 13.

Az ő felsége temetésére vonatkozólag ma kiadott szertartás szerint a koporsót csütörtökön e hónap 15-én este tíz órakor a nyugati pályaudvarról ünnepélyes menetben a Hofburgba szállítják.

Pénteken 8—11-ig és szombaton 8—12-ig a közönség megtekintheti a ravatalt.

Szombaton délután 4 órakor szállítják át a koporsót ünnepélyesen a kapuczinusok templomába, ahol ő felsége és az idegen felségek jelenlétében besztertelik. Ezután a koporsót leviszik a sirboltba, a hova ő felsége követni fogja. Itt újból besztertelik és az ima után átadják a koporsó kulcsát a kapuczinusok gárdiánjának.

Bécs, szeptember 13.

Hir szerint Vilmos német császár, az olasz trónörökös, a szász király és a czár képviselőjében egy orosz nagyherceg jelen lesznek a királyné temetésén.

Bécs, szeptember 13.

Egy helyi tudósító jelentése szerint Károly román király és Sándor szerb király a temetésre Bécsbe érkeznek.

Drezda, szeptember 13.

Albert szász király Erzsébet királyné temetésére Bécsbe utazik.

Berlin, szeptember 13.

Vilmos császár Erzsébet császárné és királyné temetésére Bécsbe utazik.

Mága, szeptember 13.

Vilma királynét fővadászmestere, van Pallandt van Oud-Beijerland báró fogja köz-

viselni Erzsébet császárné és királyné temetésén.

Pétervár, szeptember 13.

A szent-pétervári osztrák-magyar kolónia küldöttsége ma Bécsbe utazik, hogy a királyné koporsójára koszorút helyezzen.

Az utolsó levél.

Bécs, szeptember 13.

A király még szombaton reggel levelet kapott a királynétól. Ez az utolsó kézírása királynénknak, amelyben azt írja felséges férjének, hogy rendkívül jól érzi magát és egész boldog, hogy a nauhelmi gyógyítás oly sikerekkel járt.

— Oly erősnek érzem magamat — írja a szerencsétlenül járt felséges asszony, — hogy már képes vagyok kisebb gyalogsétákat megtenni anélkül, hogy elfáradnám.

Ezután még azt írja a királyné, hogy el van ragadtatva a genfi tartózkodásától.

Az előre megállapított tervek szerint a királyné rövid időre Bécsbe szándékozott menni, ahonnan a Rivierára ment volna, hogy ott töltse a telet.

A királyné végrendelete.

Bécs, szeptember 13.

A királyné végrendeletét, amely a főudvari marschalli hivatalnál volt letéve, hétfőn bontották fel.

A végrendeletet a királyné sajátkezűleg írta 1896. júliusában Budán, oly időben, amikor nem jól érezte magát. A végrendelet meglehetősen rövid. A király már ismeri a tartalmát.

A végrendelet értelmében a lainzi kastélyt legkedvesebb leányára, Mária Valéria főherczegasszonyra hagyta a királyné. A korfui Achilleion-kastély Gizella bajor herczegnőre marad. Mindkét kastély használati joga azonban a királyt illeti meg egész életén át.

A készpénzhagyaték, ha ilyen maradna, a királyné unokáié, akik közül Erzsébet főherczegnő, Stefania özvegy trónörökösne leánya nagyobb részt kap, mint a többi unoka. Ezenkívül számos hagyományt rendel ő felsége udvarhölgyeinek, köztük első sorban Ferenczy Idának és azután kísérete egyéb tagjainak.

A királyné magánékszereit, amelyek állítólag öt milliót értek, már néhány hónappal ezelőtt eladta és a bevételeket az Achilleion felépítésére és fejedelmi rokonok felségélyezésére fordította. Az Achilleion építési költségeit nagy részben a király fedezte. A királyné után nem sok készpénz maradt.

Ő felsége évi apanage-ja hetvenöt-ezer forint volt. Majdnem az egész összeget arra fordította a jószívű királyné, hogy jótékonyági intézeteket, emberbaráti egyleteket, szegény embereket segélyekkel támogatott. A segélyösszegek nagysága öt forinttól felment egész ezer forintig.

A király.

Bécs, szeptember 13.

Ma reggel a közönség láthatta a királyt. Reggel öt órakor kijött hálószobájából és fölment az erkélyre, amely kedvelt virágaival, rezedával és szegfűvel volt díszítve. Tíz perczig maradt ott a király, azután dolgozószobájába ment. Hét órakor egyedül elment a király egészen Hiecingig. Onnan visszatért Schönbrunnba. Ebben az időben csak kevés ember volt a parkban.

Tizenegyedfél órákor a király Bánffy bárót fogadta.

Még egyre érkeznek részvétáviratok udvaroktól, államfőktől és kormányoktól. Ezeket a táviratokat mind meg kell mutatni a királynak. Ma reggel, amikor ilyen csomó részvétáviratot megmutattak neki, így szólt:

— Ez igazán nagyon jól esik a szívemnek.

Bécs, szeptember 13.

A király állapotáról a következőket jelenthetjük:

Ő felsége az elmúlt éjszaka jól aludt. A király nagyon szomorú és sokat sir. Mélyen meg van hatva népeinek gyászától.

Ő felségének sok gondot ad fejedelmi vendégeinek elhelyezése, akik a temetésre Bécsbe jönnek. A király maga rendeli el a szükséges intézkedéseket a kapuczinusok sirboltjában való temetésre.

Valahányszor a királyi család fey-egy tagja benyit a királyhoz, ő felsége könyekre fakad.

Egyetlen vigasza szomorú napjaiban, hogy gyermekei körülte vannak. Minden pillanatot, amelyet az állami teendők el nem foglalnak, a családja körében tölti.

A vigiliák után a király Wallseebe fog utazni leányához Mária Valéria főhercegnőhöz. (N. Fr. Pr.)

Bánffy báró a királynál.

Bécs, szeptember 13.

A király ma délelőtt tizenegy órákor Schönbrunnban fogadta Bánffy Dezső báró miniszterelnököt, aki a kormány fájdalmas részvétét tolmácsolta a királyt és a nemzetet ért gyászeset miatt. A kihallgatás félóraig tartott.

Bánffy Dezső báró miniszterelnök azután herceg Liechtenstein első főudvarmesterrel értekezett a hivatalos köröknek a temetési szertartáson való részvétele dolgában. E részvétel, tekintettel a rendelkezésre álló helynek szűk voltára, alkalmasint csak a legszükségesebb mértékre szorítkozhatik.

A délután folyamán a miniszterelnök még Goluchowski gróf közös külügyminiszterrel és Thun Hohenstein gróf osztrák miniszterelnökkel értekezett, leginkább folyó ügyekről.

A miniszterelnök ma este visszautazott Budapestre, de pénteken ismét Bécsben lesz, hogy a temetésen jelen legyen.

A képviselőház és a főrendiház részvét nyilatkozatát később juttatják alkalmas módon a trón elé.

A császár-jubileum.

Bécs, szeptember 13.

Több oldalról felvetették azt a kérdést, vajjon mi csoda hatással lesz a szomorú gyászeset a bécsi jubileumi ünnepekre. Mértékadó helyről eredő hírek szerint a december második nagy templomi szertartást okvetlenül megtartják, a nagy pompájú ünnepek azonban el fognak maradni. De mivel a király aggódik amiatt, hogy az ünnepek teljes elmaradása az ipart károsítaná és az idegenforgalmat csökkentené, az állami jellegű ünnepeket és a bécsi községtánács ünnepeit megtartatja.

A király hír szerint többször kifejezte abbéli óhaját, hogy vajha a szomorú esemény a pártellentétek életét kissé tompítaná.

Az udvari gyász.

A „Budapesti Közlöny” írja:

Legfelsőbb rendeletre néhai Erzsébet császárné és királyné ő felségeért udvari gyász fog szombattól, folyó évi szeptember hó 17-től kezdve hat hónapon át viseltetni, a következő változással: az első két hónapon át, azaz folyó évi szeptember hó 17-től, bezárólag no-

vember hó 16-ig a legmélyebb, a következő két hónapon át, azaz folyó évi november hó 17-től bezárólag 1899-ik évi január hó 16-ig a mély és az utolsó két hónapon át, azaz 1899-ik évi január hó 17-től bezárólag márczius hó 16-ig a kisebb gyász.

A gyász a templomokban.

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter vasárnap, e hónap 11-én ama távirati rendelete kapcsán, melyet már ismertettük, még az alábbi leíratot intézte valamennyi egyházi főhatósághoz:

A mélyen lesújtó gyászeset, mely Erzsébet királyasszonyunk ő felségének szomorú elhunytá alkalmából, a népeinek lángoló szeretetétől környezett, dicsőségesen uralkodó magyar király ő felségét és a magyar hazát oly megrendítően érte, feledhetetlen bus emléke lesz a magyar nemzetnek.

Ámbár meg vagyok győződve, hogy a szívekig és velőkig ható, mélyen megszorító eset folytán a főtisztelendő főhatóság már eddig is megtette intézkedéseit, hogy a kormányzata alatt álló egyházmegyéjének minden templomában gyász-istentisztelet tartassék, engedje meg a főtisztelendő főhatóság, hogy amennyiben ily irányban még nem intézkedett volna, nagybecsű figyelmét az egyházmegyéjében elrendelendő gyászistentiszteletek megtartása iránt tiszteletteljesen felkérjem.

Budapest, 1898. szeptember hó 11-én.

Wlassics Gyula s. k.

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter ugyancsak e hónap 11-én felkérte a bíboros hercegprímást egy Budapesten tartandó országos gyász-istentisztelet rendezésére.

Samassa József a következő körlevelet bocsátotta ki:

Felséges nagyasszonyunk, szeretett királynénk, a mi dicsőségünk, a mi örömünk, a mi oltalmunk, a legelvetemültebb gyilkos kezének esett ártatlan áldozatul.

Vérfagyasztó gaztette a legelfajultabb gonoszságoknak, melynek rémhíreire lelkiünk egész valójában megdermedt, felsirt, fájdalomba roskadt, borzadva megrendült.

Helyzetünk aggodalmasságához még csak ez egy csapás hiányzott, hogy felséges nagyasszonyunkat, kiből mind felséges élettársat, apostoli királyunk, mind a haza csüggetget, nehéző napokban új életre keltő gyámolt, vigaszt talált, akire gondolva, akihez feltekintve, át-szenvedett bajaink fájó emlékezete megenyhült, — hogy őt ily borzalmas halál ragadja el tőlünk.

Méltán usznak könyben a szemek; méltán zokog fel bus sóhajokkal, siralmakkal, bánatos feljajdulással a közfájdalom; méltán tör ki a veszteség közös panasza, keserve. Ki is fojthatná vissza fájdalmát ily iszonyú csapás alatt! Nemesak a királynét, de mindannyiak közös édesanyját siratják, mint egy családbeliek, mindannyian; a gyász mindannyiaknak öngyásza.

A rideg önuralom, a háboríthatlanság nyugalma egyebütt megcsodálható; de köny nélkül, zokogó szó nélkül, megindultság nélkül elviselni ily sebet, emberietlen köszívűség volna.

Siralmunk nem kishitűségünk, de fájdalom mélységének bizonyossága és sirunk nem csak a csapás lesújtó fájdalmában, de hogy kiesdjük az Ur jószágos könyörületét, visszatartsuk sujtoló kezét.

Szavunk a fájdalom, de nem a zugoldás szava. Isten végzése szentek és ki nem kutathatók: Igazságos vagy Uram és igaz a Te ítéleted. Te adtad e nagy, e drága királynét és Te vetted el őt; és ha fájlaljuk elvesztését, nem feledjük, hogy a miénk volt; és halát adunk, hogy kiérdemeltük őt.

Hozzad folyamodunk, Urunk és könyörünk, add meg neki a nyugalmat, melyet szenteknek készítettél. Oda térjen lelke vissza, a honnét leszállt, ahol nem érzi már a halál fulánkját, ahol látja biztosan, hogy a halállal az emberéletnek vége nem szakad. Kövessük lelkiünkben őt az élők honába, imáinkkal kíséreljük oda, ahova érdemei hívják, az Ur szent

hegyére, ahol örök az élet, nincs hatalma az elmulásnak, nincs fájdalom, hol a halandó halhatatlanságba, a romlandó romolhatatlanságba öltözik.

De buzgón esedezünk az Urhoz, adják meg apostoli királyunknak is az erősség kegyelmét a megrendítő csapásnak szilárd lélekkel elviselésére, hogy népeinek gyarapodásában, boldogságában, nyugalmas biztonságában vigaszt lelve, velők egy szeretetben összeforrva, sokáig vigye még boldogan áldásos kormányzatát.

Hogy egész egyházmegyémben fájdalmas kegyeletünk gyásza kifejezésre jusson, rendelem, hogy jelen levelem vétele után egyházmegyém minden plébániái és szerzetesi templomában három napon át délutánonként az összes harangok felőrai szólása mellett, a híveknek előzetes értesítésével s a helyi körülmények szerint, a közhatóságok és a katonaság meghívásával s lehetőleg díszes ravattal felállításával és harangoztatással folyó hó 17-én Liberával ünnepélyes gyászmise tartassék.

Kelt Egerben, 1898. évi szeptember hó 11-én.

József s. k.,
érsék.

Dr. Schlauch Lőrincz nagyváradi bíboros püspöknek egyházmegyéje papjaihoz intézett körleveléből adjuk a következőket:

Kit vesztettünk el benne: mindenki tudja és ezért oly általános és metsző mindnyájunk mélyeségei fájdalma. Fenséges királyunk s magyar nemzetünk védasszonya, földi őrangyala — lón az idők során Erzsébet királynénk mellékeve magyar hazánkban, amelynek egész ezeréves történelme nem ismer királyi kinek hitese oly egészen meghódította s birtokolta volna a magyar nemzet szívét, kinek neve oly ragyogó helyet vívott volna ki történelmünkben, mint az, akinek most az egész világot megdöbbentő ravatalánál milliók és milliók szemében gyászköny ül.

Bécs, szeptember 13.

Hettyei Sámuel pécsi püspök körlevelét intézett papságához, melyben elrendeli, hogy az összes templomokban 19-én énekes gyászmise tartandó. A püspök esütörtökön Bécsbe utazik a temetésre.

A gyilkos.

Gonosztevő képű, rosszszemű ember, olyan; akiről az irás is azt mondja: „Örizzedjél a megbélyegzett arcuaktól!” Erős a gyanu, hogy nem ez volt első gyilkossága az életben. A gyilkosról újabbán a következőket jelentik távirataink:

Lausanne, szeptember 13.

Luccheni a múlt nyáron néhány hónapig mint kőműves dolgozott az új postaépületén. Egy alkalommal megsértette az újját s e miatt munkaképtelen volt. Ezalatt az idő alatt a baleset ellen biztosító szövetkezet tartotta őt.

Föllépésében nem volt közönséges olasz munkás. Sokkal értelmesebb volt társainál és sokkal gondosabban is öltözködött. Ünnepeken kifogástalan inget és fekete ruhát viselt. A bort nagyon szerette s ha kissé többet ivott, gyorsan és élénken beszélt és anarchista dalokat énekelt. Mindenkinek azt mondta, hogy Nápolyból való, pedig ez nem igaz. Amikor Lausaneból elutazott, szállásadójának harminczöt frankkal adósa maradt.

A milánói zavargásban is volt része és arra biztatta a Svájcban élő olaszokat, hogy vonuljanak Lombardiába és juttassák az anarchiát diadalra. Elvtársaival éjnek idején gyakran találkozott a lausannei sétatérnek sötétebb helyein. A rendőrség ezt megtudta és több ízben meg is figyelte összejövetelüket. Ezelőtt három héttel megidézte az egész anarchista-társaságot és megvizsgálta írásaikat, amelyek rendben voltak. Luccheni azután nemsokára eltűnt a waadt-i kantonból.

Egy pinczérleány azt vallotta a lausannei rendőrségnél, hogy Luccheni egy kovácsnál kést vásárolt, melyért tizenkét frankot fizetett, ami egy kőműves jövedelmével nincs arányban.

Amikor szombaton este Erzsébet királyné meggyilkolásának híre Lausanneba érkezett, az itt élő olaszok közül sokan eltűntek.

A merénylő igazi nevét még most sem tudják. A pármái rendőrség azt jelenti, hogy ott a Luccheni vagy Zuccheni név nem fordul elő, de annál gyakoribb a Zuccheri név és meglehet, hogy a merénylő ezt a nevet Luccheni-re változtatta át.

Ezelőtt néhány hónappal Livornóban meggyilkolták Giuseppe Baudi-t, a Gazetta Livornese szerkesztőjét. A gyilkos egy Lucchese Horesti nevű ember volt, aki megszökött és ki tudja, vajjon nem azonos-e Erzsébet királyné gyilkosával.

Róma, szeptember 13.

Az itteni rendőrség kinyomozta, hogy Luccheni Nápolyban a 13. lovasezred harmadik zászlóaljában szolgált. Harmadféléves szolgálatában nagy intelligenciát és kifogástalan viselkedést tanúsított és főlegbivalói meg voltak vele elégedve. Szolgálati ideje 1897-ben szeptember 15-én járt le, de kapitánya még három hónapig szolgálai minőségben magánál tartotta. Luccheni Afrikában is volt és az ottani olasz csapatoknál mint őszvérhajcsár szolgált.

Genf, szeptember 13.

Határozottan állítják, hogy a genfi rendőrségnek biztos tudomása volt néhány hónappal ezelőtt arról, hogy két olasz anarchista Svájcba érkezett s ott azzal a tervvel foglalkozott, hogy Faure francia köztársasági elnököt meggyilkolja. A rendőrség akkor nagy szigorúsággal kereste őket, de az anarchisták neszét vették ennek s eltűntek Svájcba. Az egyik Franciaországba, a másik Londonba menekült.

Genf, szeptember 13.

Luccheni a börtönből a „Don Marzio” című nápolyi szociálista újság szerkesztőjéhez levelet írt, melyben fejtegeti az anarchizmus teóriáját. A levél egyik része ez:

Kérem szerkesztő ur, lépjen föl az ellen a vélemény ellen, mintha én Lombroso-féle bűnös volnék. Szó sincs róla, hogy nyomor, vagy szükség kergetett volna engem erre az útra. Nézetem, erős meggyőződés, hogy a föld színéről el kell pusztulnia minden uralkodónak. Az én tettem csak egy ütés, gyors egymásutánban fogja érni a többi ütés az uralkodókat. Nemcsak a császárok, hanem a miniszterek és mindazok az emberek, akik a más munkáját szípolozva, élnek, el fognak pusztulni a föld színéről.

Luccheni vallomása.

Genf, szeptember 13.

Lucchenit tegnap és ma kihallgatta a vizsgálóbíró. A kihallgatásán Jersabek bécsi rendőrtanácsos is jelen volt. A gyilkos szemtelenül viselkedik, folytonosan gúnyosan nevet és a kérdésekre kihívó módon válaszol. Valóságos utonálló benyomását teszi.

A genfi rendőrség még mindig azt hiszi, hogy Luccheninek bűntársai voltak. Tegnap Genfben őt, Lausanneban nyolcz anarchistát tartóztattak.

A vizsgálóbíró ma hosszasan kihallgatta Lucchenit s szóba hozta azt a levelet, amelyet a „Don Marzio” című szociálista újság kiadójához intézett. Luccheni erre azt felelte, hogy meg akarta mutatni, hogy sem nem bolond, sem nem nyomorult. Megvallotta, hogy a felmutatott ráspoly az övé s azt mondta, hogy a hegye azelőtt nem volt letörve. A gyilkos szerzőjét csak nemrég vette Lausanneban, a Ripong-téren egy vaskereskedőnél.

Azután eddigi életét írta le a gyilkos. Párisban született, szüleit nem ismeri. Franciaország fővárosának semmi emléke sem maradt meg benne. Legkorábbi benyomásai abból az időből valók, amelyet mint egészen fiatal gyermek a pármái kórházban töltött. Amikor tíz éves lett, elküldték s azt mondták neki, hogy most éljen meg a maga emberségéből. Husz éves koráig Pármában különböző iparágakban foglalatzkodott, azután kiszolgált a katonaságnál Casertában és Nápolyban, majd szolgálni szegődött egy hercegi házba. Gazdája nagyon jól bánt vele.

— Hanem azért, ugymond, mindig ez volt az én eszmém!

— Micsoda eszme? kérdezte a vizsgálóbíró.

— Anarchista voltam, anélkül, hogy tudtam volna.

Szolgálatát elhagyva, bejárta Olaszországot, azután nyolcz hónapig mint földmunkás dolgozott a Sonnenbergen, a zürichi kantonban. 1894-ben Bécsbe ment, ahol csak rövid ideig tartózkodott, azután Budapestre utazott, hol két hetet töltött. Ott látta kétszer is a királynét. Az olasz konzul ajánlására jegyet kapott Fiuméig, ahonnan azután gyalog ment Triesztbe. Ott az olasz konzul nem akarta őt támogatni, hanem átadta a rendőrségnek, a mely négy napig fogságban tartotta s azután a határra vitette. Később sok olasz városban dolgozott, majd Lausanneba ment, ahol buzgón járogatott a szociálisták és anarchisták gyűléseire.

A gyilkos határozottan állítja, hogy nem volt része a milanoi zavargások idején az olaszok között megindult mozgalomban. Abban az időben Salvan-ban dolgozott és körülbelül két héttel ezelőtt tért vissza Lausanneba. Luccheni megerősítette mindazokat a részleteket, amelyek a legutóbbi időben viselt dolgaira vonatkoznak, beismer mindent, amit terhére rótnak.

Bűnbánást nem érez s azt hiszi, hogy undok büntetével előmozdította az anarchia ügyét. Hogy bűntársai lettek volna, azt határozottan tagadja. Nagyon világosan és határozottan beszél. A genfi rendőrség által elfogott három embert fogságban tartják. Egyikük nagyon gyanús és anarchistának vallja magát.

Genf, szeptember 13.

Luccheni, akit a vizsgálóbíró újonnan kihallgatott, rémtettét egész körülményesen így adja elő:

— Kedden — így vallott a gyilkos a vizsgálóbíró előtt — jöttem Genfbe azzal a szándékkal, hogy az orleans-i herceget megölöm. De a herceg már ekkor elutazott Evilanba, a genfi-tó egyik parti helységébe. Én utána utaztam, de nem találtam ott sem. Csütörtökön visszajöttem Genfbe.

Másnap, pénteken megtudtam, hogy Erzsébet osztrák császárné itt van. Amint ezt meghallottam, azonnal elhatároztam, hogy meggyilkolom. Evégből rálestem a Hotel Beau Rivage közelében. Szombaton délben láttam a portást és a császárné egy szolgáját a kikötő felé menni. Ebből arra következtettem, hogy a királyné elutazik. Erre az állomás közelében elhelyezkedtem. Egy falhoz támaszkodva vártam a császárnét. A gyilkos szerszám a balkezemben volt. A balkezemet a mellemre tettem, hogy ne lássa senki, hogy van valami benne. Mikor aztán a császárné elment előttem, odaszaladtam hozzá, balkezemmel beleszurtam a mellébe a gyilkos szerszámot és elszaladtam. (N. Fr. Pr.)

Beszélgetés a gyilkossal.

A „Neue Freie Presse” tudósítójának alkalma nyílt ma a királyné gyilkosát látni, sőt vele beszélni. Az újságíró, aki a bécsi lap holnapi számában írja le a tapasztaltakat, jókor délután elment Navazza főállamügyészhez, aki megmutatta neki a gyilkos arczképét.

A főügyész megjegyezte az újságíró előtt, hogy az arczkép kitűnően sikerült ugyan, de azért még mindig nem alkalmas arra, hogy halvány fogalmat adjon a gyilkos személyéről.

— Még sohasem láttam, — mondta a főügyész — hosszú hivatalos pályámon hasonló bűnöst.

Ez az ember büszke a tettére. Mindig panaszkodik amiatt, hogy fel nem akasztják, hogy nem kerül a guillotine alá. Ebből az emberből egy gonosztervnek a nagyvási hóhortja bezzál — így jellemezte a gyilkost a főügyész. Nem valószínűsített — ugymond, — egész korrektt kifejezőmódja van. okoskodása egész szabályos.

Különben maga is látni fogja, amint végez vele a vizsgálóbíró, aki most kihallgatja.

Egy pár perc múlva kinyílt a vizsgálóbíró ajtaja és kilépett rajta először a vizsgálóbíró és így szólt a főügyészhez és hozzám:

— Épen most erősítette meg a gyilkos a csendőrök vallomását, akik őt a tett után bekísérték és akik azt mondták, hogy akkor még senki sem tudta, hogy Luccheni a királynét megölte.

Az elfogott énekelte, amikor a csendőrök bekísérték, mire a csendőrök így szóltak hozzá:

— Hallgasson el! Maga megsértette a királynét! Az öklével mellbe vágta.

Luccheni erre felkaczagott és így szólt:

— Mellbe vágtam? Dehogyan. Én bizony meg szurtam. Jól találtam.

A csendőrök ezt nem akarták elhinni, a gyilkos azonban minden egyes részletet elmesélt nekik, ami valószínűvé tette, hogy tényleg gyilkolni akart.

A vizsgálóbíró megmutatta nekem a ráspolyt, amelylyel Luccheni a gyilkosságot elkövette. A ráspoly kicsiny, igénytelen, kopott szerszám. A hegye le volt törve.

Erré ismét visszament a vizsgálóbíró a szobájába, miközben így szólt:

— Azonnal látni fogja a gyilkost.

Néhány másodperc múlva visszajött a vizsgálóbíró és kivezetette Lucchenit a folyosóra, ahol én álltam.

A gyilkos erre kijött egy fogházor kíséretében.

A bíró odaállt mellém és azt kérdezte Lucchenitől, réam mutatva:

— Ismeri-e ezt az urat?

Luccheni mosolyogva felém fordult, végignézett és azt mondta, hogy nem ismer.

Ezalatt megnézhettem egy kissé a gonosztervöt.

Középtermetű, mégis zömök testalkatú; a széles nyakon nagy fej nyugszik. Arcza erősen barna. Széles, pisza orra mintegy laposnak tünteti föl arczát. Szőke bajusza különösen fest sötét arczán. Szürkés zöldes mélyen fekvő szemei csak úgy ragyognak. Beszéd közben élénken forgatja szemeit. Kezei tulhosszúak testéhez képest. Ugy látszik, mintha földig érnének. Beszéd közben bámulatosan megőrzi nyugodtságát.

— Hol volt augusztus 30-án, amikor a királyné Territetbe érkezett?

— Szerdán — szólt a gyilkos hidegen — a postaház építésénél dolgoztam.

— A balkozéval mérte a csapást a felségre?

— Nem! Én mindig a jobb kezemet használok — szólt a gyilkos és kissé lehajolva megmutatta, hogyan szurta a vasat a királynéba.

Eközben még nevetett a szörnyeteg.

(Tudósítónk értesülése szerint a gyilkos bal kézzel szurta le a királynét.)

A bíró helyettese erre ezt a kérdést intézte a gyilkoshoz:

— Hátha alkalma lett volna Umberto királyt vagy Crispit megölni, megtette volna-e?

— A királyt szívesen megöltem volna — volt a válasz. De Crispit nem. Crispit tolvaj. Ő ötvenezer lírát lopott. Én még többet lopotam volna az ő helyén. Tolvajelölt kalapot kell emelni. Tolvajt nem gyilkolok meg.

Eközben ismét csak nevetett, úgy, hogy a vizsgálóbíró egészen elborzadt a szörnyeteg elvetemültségén. Az utolsó szavak után elhallgatott kissé. De később azt kérdezte a bírótól:

— Én kértem szívtart. Meg fogom kapni?

— Majd meglátja — mondta a bíró és elvezette Lucchenit.

Járása ingátag, menés közben úgy rázza magát és lóbálja a karját, hogy azt lehetett hinni, hogy a földet akarja velük elérni.

Ez a járás idézi elő azt a hatást, amelyet a gyilkos Sztáray grófnőre is tett, hogy az ember azt hiszi, el akar esni. Sztárayné is azt hitte, hogy megboltlott.

Luccheni nem volt meglehetősen.

A birót nem köszöntötte, amikor elment. Ugyanekkor jött Jerszabek bécsi rendőrtanácsos, aki ezután visszavonult a főügyészhez és a vizsgálóbíróval tanácskozn.

A gyászoló Budapest.

(Erzsébet királyné szobra.) Falk Miksa országgyűlési képviselő, a „Pester Lloyd” szerkesztője lakásán ma értekezlet volt a királyné emléklő szobor ügyében. Falk Miksa indítványára a megjelent fővárosi lapszerkesztőknek ez értekezlete a következő határozatban állapodott meg:

„Konstatáltatván, hogy a kimondhatatlan szerencsétlenség benyomása alatt, mely hazánkat érte, a fent nevezett célra minden felhívás nélkül önként való adakozás indult meg: hogy a nemes indulat, mely e kegyeletes művet ekképen megkezdette, kellő mederbe gyűjtsék és a nagy cél felé sikeresen elvezetessék, a fővárosi sajtó jelenlevő képviselői elhatározzák, hogy az ügyet felkarolván, lapjuk hasábjait rendelkezésre bocsátják a nemzeti kegyeletnek s ezt holnap, 1898. szeptember 15-én, lapjuk élén átadják a nagy nyilvánosságunknak.”

A határozatot a következők írták alá: Falk Miksa (Pester Lloyd), Rákosi Jenő (Budapesti Hirlap), Naményi Ambrus (Pesti Napló), Bródy Lajos dr. (Neues Pester Journal), Molnár János és Bonitz Ferencz (Alkotmány), Gracza György (Budapest), Fleischmann Sándor dr. (Neues Politisches Volksblatt), Fenyő Sándor (Magyar Hirlap, Esti Hirlap, Friss újság), Kálnoky Izidor (Országos Hirlap), Vészi József és Braun Sándor (Budapesti Napló), Kenedi Géza dr. (Pesti Hirlap), Gajári Ödön (Nemzet és Magyar Újság), Gara József (Kis Újság), Holló Lajos (Magyarország), Csávolszky Lajos (Egyetértés), Sipos J. (Politisches Volksblatt), Székely Béla dr. (Függetlenség), Bolgár Ferencz (Budapester Tagblatt), Korbul József (Hazánk).

A pesti hazai első takarékpénztár-egyesület a következő átiratot intézte Márkus József főpolgármesterhez:

Egyesületünk igazgatósága, Magyarország fejlethetetlen koronás királynéjának megdöbbentő gyászos elhunyt felett érzett legmélyebb részvételének kifejezést óhajtván adni, a királyasszonynak a székesfőváros területén emelendő emlékszobor költségeihez 10.000 koronát szavazott meg és e célra a maga kebelében és az egyesület tisztviselői közt is gyűjtést indított.

Véleményünk szerint a székes főváros lévén legelső sorban illetékes az ezen irányban indítandó mozgalom élére állani, igazgatóságunk ezen elhatározásáról mindenekelőtt méltóságodat óhajtotta értesíteni, egyszersmind jelentvén, hogy egyesületünk a magasztos és hazafias cél szem előtt tartásával kész a szobor költségeire befolyó összegek kezelését egészen díjtalanul és költségmentesen elvállalni és a mindenkor rendes betéti kamattal mellett kamatoztatni.

Fogadja stb.

Szinyei, s. k.
titkár-jegyző.

Kléb István, s. k.
elnök.

Dr. Schuster Konstantin váci püspök ezer forintot adott Erzsébet királyné szobrára.

(A főváros részvétrata.) A törvényhatóság megbízása alapján Rényi Dezső főjegyző már elkészítette a királyhoz intézendő részvétrólirat szövegét. A föliratot a törvényhatóság küldöttsége viszi föl Bécsbe. A fölirat a következő:

Felséges császár és apostoli király!
Legkegyelmesebb urunk!

A végzet rettenetes csapást mért felségedre és a nemzetre.

Eragadta felséged oldala mellől a hitvest, felségednek örömben, boldogságban és balsorsban egyaránt hűséges, szerető osztályosát; elragadta a trónról Erzsébet királynét, drága nagyasszonyunkat, akinek képét szívünkbe zárva hordoztuk, akinek nevét mindennapi imánkba foglaltuk.

Mérszárva fájdalommal eltevé, elszorult szívvel és vigasz nélkül állunk szemközt a

sorsnak ez irtóztatós rendelkezésével; csüggesz lelélekkel keseregünk a véghetetlen veszteségben, mely felségednek, hazánknak, nemzetünknek osztályrésztül jutott és megtörtén siratjuk szeretett jó királynékat, imádott védőasszonyunkat, akit áldottunk, míg közöttünk volt s akinek emlékezte áldva lesz, amíg csak magyar él e földön.

S égő fájdalomunk érzelmei között a megpróbáltatás e nehéz napjaiban szívünk forró és résztvevő érzelmei önkéntelenül felséged felé szállanak, akinek vesztesége a legnagyobb, akinek fájdalma a legmélyebb, akinek bánata a legvisszafordíthatatlanabb.

A változhatatlan alattvalói hűség, ragaszkodás és szeretet érzelmei szólalnak meg bennünk, amidőn e kimondhatatlan veszteség fölött érzett legmélyebb fájdalomunk s legösszintebb részvételünk adóját felséged legmagasabb trónjának számolyára leteszszük.

Az ég megmészárolhatatlan végzőse mérte felségedre e csapást: az ő kifoghatatlan kegyelme nyújtson felségednek erőt és megnyugtást. És nyújtson felségednek vigasztalást, hogy népeinek milliói együtt keseregnek, együtt zokognak felségeddel; hogy a távol idegenben is a mély részvét forró könnyje gyűl a szemekbe és nines, aki lelkeben megrendülve ne gondolna a szent ravatalra, ahol a legnemesebb lélek porhüvelye és a legnemesebb szív aluszsa csöndes álmát.

Kik egyébiránt a legmélyebb alattvalói hódolattal maradunk

császári és apostoli királyi felségednek Budapestben, a székes fővárosi törvényhatósági bizottságnak 1898. évi szeptember 11-én tartott rendkívüli közgyűléséből

legalázatosabb szolgálai

Budapest székes főváros közönsége:

Márkus József,
főpolgármester.

Matuska Alajos,
helyettes főpolgármester.

Berlin város tanácsa és törvényhatósága tegnap a polgármesterhez intézett táviratban fejezte ki részvétét. A részvététáviratra a polgármester ma a következő távirat küldte Berlinbe:

Budapest fő- és székvárosa a legmélyebb fájdalomtól eltevé azon nagy csapás miatt, amely a nemzetet érte, a legmélyebb hálával fogadja az igaz részvétről azon szavait, amelyeket Berlin város tanácsa és képviselőtestülete hozzá intézett.

Perczel Dezső belügyminiszter ma délután értesítette Márkus József főpolgármestert, hogy a temetésen Budapest székes főváros tiz taggal képviselheteti magát. A küldöttségek a Neumarkton fognak föllállni.

(A közigazgatási bíróság gyászsa.) A közigazgatási bíróság ma délelőt tiz órakor teljes ülést tartott. Jelen voltak: Wekerle Sándor a közigazgatási bíróság elnöke, Laskóczy Imre második elnök, Szemcsányi Jenő, dr. Kogler János, dr. Székely József tanácselnökök, Pfrim László, Tólesszky Ferencz, Reviczky Ambrus, Zubkovic Arzen, Hammer Károly, Fellegi Viktor, Szentkirályi Lajos, Bornemissza Bertalan, Dékány Mihály, dr. Moldoványi István, Hegedüs Ferencz, Adamovich Vilmos, dr. Heil Fausztin, Havas Imre, báró Abele Rezső, Sárffy Guidó, Harmos Gábor, Csipkay Károly ítélőbírák és pr. Farkas Zoltán elnöki titkár.

Wekerle Sándor elnök a dicsőült Erzsébet királyné emlékének szentelt teljes ülést a következő beszéddel nyitotta meg:

Felséges királynéknak tragikus elhunytával mérszárva csapás érte ő császári és apostoli királyi felségedet, a királyt, kinek nevében és hatalmából vagyunk hivatva az igazságot szolgálhatni, — pótolhatatlan veszteség nemzetünket, mely fontos közérdekeinek bírói védelmét bizta ránk.

A megpróbáltatás e nehéz óráiban tárgyilagos bírói tisztunk mellett nem feledkeztünk meg arról, hogy mindenekelőtt magyarok és hazafiak vagyunk; az igazságszolgáltatás rideg csarnokába is be kell bocsátanunk a bánaatos közérzélet melegét, hogy ezzel együtt e helyütt is átérzessük azt a veszteséget, melyet egy nemzet sirt, hogy ne csak egyénileg, hanem testületileg is lerőjjük azt a mély tiszteletet, azt a mérszárva keletlen érzés mélyén gyökerező alattvalói kegyeletet, melyvel dicsőült királynéknak történelmi alakjának tartozunk.

Nemzetünk jobb sorsára juttassa a trón magasztalára akkor, midőn avász éj után nemzeti újjá-

zületésünk hajnala hasadt, hogy jó nemdönkként a fellobbant nemzeti érzésből fonja meg a trónt évező legfényesebb sugarakat.

De vétenék a nemzeti érzések egyik legszebbike, az igaz kegyelet ellen, ha dicsőült királynéknak működésének bírálatába méltatólegemernék itt bocsátkozni.

A történelem lesz hivatva megadni igazságát működése nagy becsének. maradó értékének is a történelem lesz hivatva megállapítani, hogy mily nagy sikerrel és eredménnyel működött a nemzeti nagyság biztos alapjának, a trón és nemzet együttérzésének felkelkítésében és megszilárdításában, a történelem lesz hivatva késő nemzedékek tudatának megóvni azt a csodálatos jelentőséget, hogy gyengéd női kezek segítették lerakni azokat a sziklatömböket, melyeken Magyarország újabb felvirágzása alapul s mindezekért a történelem lesz hivatva homlokára fűzni azt a habert, mely annyira szeretett nemzete részéről méltán megilleti.

Csak azért utalok röviden mindezekre, hogy okát és bizonyoságát szolgáltatassam annak, hogy midőn ma itt egybegyűltünk, nem egyedül a kötelel alattvalói hódolat szólalt meg bennünket, az érzület világának mélyebb és tisztább forrásában rejlik az a bánkódás, melylyel veszteséget siratjuk, az a benső szeretet és hódoló tisztelet, melylyel életének egész folyama iránt viseltetünk s ha az alkalom ennél is jobb, nagy és igaz okunk van leszállni annak a mélységes tengernek fenekére, melynek emberi szív a neve, hogy annak legszebb virágával, a soha el nem évülő hálával adozzuk emlékének.

A jelen voltak láthatólag mély megindulással hallgatták Wekerle Sándor beszédét, mely után az elnök javaslatára a következő határozat hozott:

A magyar királyi közigazgatási bíróság ő felsége, dicsőült királynéknak elhunyt felett melegen érzett szenvedését, hazafias fájdalmát és a dicsőült nagy emléke iránt táplált hódoló tiszteletét s el nem évülő háláját nyilvánítva, midőn hódolattal a megnyugtató vizsgát kívánja király ő felségeknak a mérhetetlen veszteség elviselésére, elhatározza, hogy teljes üléséről felvett jegyzőkönyv kiadásának közlése mellett elnök utján azzal a kérelemmel fordul a miniszterelnökhöz, hogy a bíróság bánaatos érzelmét a legmagasabb trón előtt nyilvánítani kegyeskedjék.

A bíróság az elnök indítványára elhatározta, hogy a temetés és gyászünnepe napján a bíróság tanácsai szünetelni fognak.

(A bíróságok gyászsa.) A királyi kuria ma délelőt tiz órakor tartotta meg teljes ülését, amelyen Szabó Miklós elnök rövid szavakban bejelentette a megrendítő gyászbeszédét s azután a következő indítványt terjesztette a teljes ülés elé:

Adjon a királyi kuria őszinte fájdalmának és legmélyebb gyászának jegyzőkönyvében kifejezést; bizza meg egyuttal az elnökséget, hogy a mérhetetlen veszteség felett, mely a királyné ő felségének váratlan halála által urunk ő felségét, az uralkodó házat és az országot érte, a miniszterelnök közvetítésével juttassa a trón számolyához a királyi kuria tagjai legbensőbb fájdalmának és hódolatteljes részvétről nyilvánítását.

Mondja ki a királyi kuria, hogy ő felsége, elhunyt nagyasszonyunk földi maradványainak eltakarítása napján ülést nem tart.

A teljes ülés az elnöki indítványhoz hozzájárult.

A budapesti királyi ítélőtábla ma délelőt tizedfél órakor szintén teljes ülést tartott. A királyi ítélőtábla összes tagjai gyászöltönyben jelentek meg a teljes ülésen. A beteg Vörtessy Sándor táblai elnök helyett a teljes ülésen Sárkány József alelnök elnökölt. Sárkány alelnök a teljes ülést a következő beszéddel nyitotta meg, amelyet a teljes ülés tagjai állva hallgattak végig:

Tisztelt teljes ülés! Az a rettenetes szerencsétlenség, mely ő császári és apostoli királyi felsége, legkegyelmesebb urunkat és királyunkat, a felséges uralkodóházat és édes hazánkat ez idő szerint legmélyebb gyászba borította, — immár istenben boldogult Erzsébet királynéknak megdöbbentő halála képezi egyedüli s nagyon szomorú tárgyát mai teljes ülésünknek.

Orgyilkos kéz átkos mérénylete oltotta ki drága életét a legjobb királynéknak, akinek áldott jóságos lényét, mintegy az isteni gondviselés különös kegyelmének jelenségét, mint Magyarország Orangyalát ismerte és imádtá a magyar nemzet minden tagja.

Es most a borzasztó gyászbeszéd folytán egy megmérhetően veszteségnek reánk nehezűdő sulya és egy épen oly megmérhetően fájdalmasak le-sújtó érzete tölti el a magyar köz- és magánélet

minden rétegét és az országnak minden talpalatnyi földjét, ahol csak egy hű magyar alattvalói szív dobog.

Ezen véghetetlenül mély házaifai fájdalom közvetlen hatása alatt gyúltunk egybe mi is, tisztelt teljes ülés, hogy legmélyebb bánatunknak és hódolatteljes részvételünknek testületileg is kifejezést adhassunk.

Engedje meg tehát a teljes ülés, hogy ez irányban indítványomat a teljes ülés elé elfogadás végett a következőkben terjeszthessem elő:

1. Mondja ki a teljes ülés, hogy ő felsége, Istenben boldogult Erzsébet királyné gyászos elhunytja fölött a budapesti királyi ítélőtábla hódolatteljes alattvalói részvételét és legmélyebb bánatát ő császári és királyi apostoli felsége, gyászbaorult urunkhoz királyunkhoz, a trón számolyához juttatni óhajlja.

2. Mondja ki a tisztelt teljes ülés, hogy a legmélyebb bánatának és részvételének tolmácsolására ő nagyméltóságát, a magyar királyi igazságügyminiszter urat felirat útján kéri föl.

3. Mondja ki a tisztelt teljes ülés, hogy e határozatának fogamatosságával az elnökséget bizza meg.

A teljes ülés ez indítványokat elfogadta, mire az elnök berekesztette az ülést.

(Az ügyvédek gyásza.) A budapesti ügyvédi kamara tegnap tartott rendkívüli választmányi ülésén György Elek dr. elnök a mély részvét hangján emlékezett meg Erzsébet királyné haláláról. A kamara választmányja az elnök indítványára elhatározta, hogy Erzsébet királyné emlékéit jegyzőkönyvbe igatja, hogy ő felsége, szeretett királyunk lesújtó fájdalmát és sötét gyászát a hűséges ragaszkodás érzelmeivel környezve, mélyen érzett részvétét nyilvánítja; a kamara ez érzelmeinek ő felségéhez intézendő feliratban is kifejezést ad s a felirat szerkesztésével s a miniszterelnök útján leendő felterjesztésével az elnökséget bizza meg. A kamara épületén harmincz napig gyászlobogó lesz kitűzve, harmincz napig gyászpecsétet használ és a királynénak a fővárosban emelendő szobrára a kamarai tagok körében gyűjtést rendez. A kamara küldöttségileg vesz részt a temetésen. Ülést a gyászszertartások befejezéseig nem tart a kamara.

(A Nemzeti kaszinó részvéte.) A Nemzeti kaszinó igazgatósága a királyné gyászos halála alkalmából megtette a szükséges intézkedéseket. A kaszinó-épület homlokzatát gyászdiszszel borítják el, mely harmincz napig ott marad. Nagyszabásu koszorút is küld a kaszinó. A pálmából és ciprusokból font három méteres koszoru felén sárga rózsákból összeillesztett párna, a királyné kedvenc virágaiból: ibolyából művészileg alkotott korona van. A koszorúhoz hét méter hosszú, széles nemzeti-ziarú szalag lesz erősítve ezzel a felirással:

„Magyarország Védasszonya a k — A Nemzeti Kaszinó.”

A nemzeti kaszinó jelentékenyebb összeggel fog a felállítandó szobor költségéhez hozzájárulni. A temetésen Eszterházy Mihály gróf igazgató-elnök fogja képviselni a kaszinót. A kaszinó koszorúja csüörtökön az egyik egyetem-utcza virágkereskedésben közzemlére ki lesz téve.

(A mérnök és építészegylet részvéte.) Erzsébet királyasszony elhunytja alkalmából a magyar mérnök- és építészegylet választmányja ma este rendkívüli ülést tartott, amelyet Hieronymi Károly elnök a következő szavakkal nyitott meg:

Az a rettentő bűnös merénylet, melynek szeretett királynénak, felséges asszonyunk áldozatul esett, királyunkat és nemzetünket mély gyászba borítja. A fájdalom és részvét megnyilatkozik a palotában és gunyhóban, a gazdagban és szegényben és kifejezésre jut az ország minden testületében. A kiért nemzetünk minden fia kivétel nélkül gyászt ölt, össze tudta fölbonthatatlanul kapcsolni a maga eszményi egyéniségét a nemzet legszentebb törekvéseivel; a királyné, kit oly váratlanul vesztettünk el segítségére volt a nemzetnek — melynek a lojalitás és király iránti hűség hagyományos hűségföldetele, abban az időben, midőn a király és nemzet között félreértés honolt; el tudta hártani szerencsétlen politikai események általán következményeit; gyógyított veszedelmes sebeket finom női tapintattal és a nemzet iránti bizalommal. Meg tudta honosítani nyelvünket a magyar király udvarában; nyelvünket, melyet fejedelmünk hivatalos alkalmakkor használtak, de amely a magyar

király családjában csak rég mult időkben volt honos. Tisztelte nagyjainkat és e tiszteletének kifejezést adott nagyjaink irányában, abban is nemes példát adva, hogy a hazaszeretet egyik nemes nyilvánulása, ha tiszteljük azokat, kik életüket a hazának szentelték.

Magasztos emléke élni fog e nemzetben, mely századokon át hagyományos kegyelettel és hálával őrizi azok emlékét, kik szívéhez férközve vele együtt éreztek.

Végül indítványozta, hogy a választmányjaldalmát jegyzőkönyvben örökítse meg, egyszersmind érzelmeit alkalmas módon juttassa a trón számolya elé, végre a királyné szobrára egyezer (1000) forintot szavazzon meg és e célra tagjai között is gyűjtést rendezzen.

A választmány néma csendben hallgatta az elnök szavait és az indítványokat minden fölszólalás nélkül elfogadta.

(A tanítók részvéte.) A magyarországi tanítók országos bizottsága és az Eötvös-alap országos tanítóegyesület ma délután Lakits Vendel elnöklésével együttes ülést tartottak, hogy Erzsébet királyné lesújtó halála alkalmából az országos gyászból kivegyék részüket.

Az ülést Lakits Vendel, az országos bizottság elnöke nyitotta meg s megható szavakban emlékezett meg a genfi tragédiáról, amely bennünket forrón szeretett nagyszanyunktól, jószágos királyunkat hitvestársától, őrző angyalától, gyermekeit pedig imádozt édes anyjuktól fosztotta meg. Beszéde végén imát mondott, melyben arra kérte a Mindenható, vegye fel megboldogult királynénkat választottjait, szentjei közé; s adjon neki örök boldogságot; jó királyunk megszűnt szívére pedig küldjön gyógyító balzsamot, hogy elviselhesse nagy fájdalmát.

Ezután Péterffy Sándor, az Eötvös-alap elnöke terjesztette elő azt az indítványt, hogy a két testvér-egyesület fejezze ki jegyzőkönyvében a gyászeset felett érzett hódolatteljes részvétét s kérje meg a kultuszminisztert, hogy e részvétét illetékes helyen tolmácsolja. Azt indítványozza tovább, hogy a két egyesület szerkeszzen a nép és az ifjuság számára egy füzetet, amely a felejthetetlen fejedelemszony életrajzát tartalmazza.

Ez indítványok elfogadása után Szöke István a budapesti tanítók egyesülete nevében is hozzájárult e javaslatokhoz.

Végül abban állapodott meg a gyűlés, hogy az iskolai gyásznöpeket a királyné nevenapján tartásuk meg.

(A terézvárosi kaszinó részvéte.) A terézvárosi kaszinó ma délután rendkívüli ülést tartott. Radocza János elnök szép beszédben esztelte a lesújtó fájdalmát és megemlékezett arról is, hogy a polgárság tudja és átérzi, hogy a székes főváros fejlődésében a megboldogult királynénak mily nagy része van. Az ülés elhatározta, hogy a kaszinó épületét gyászdiszszel látja el és 30 napon át meghagyja. Elhatározta tovább, hogy a kaszinó tagjai 30 napon át gyászjelvényt viselnek, hogy tagjai körében a Budapestten felállítandó Erzsébet királyné szobrára gyűjtést rendez és azonfelül e célra saját pénztárából 300 forintot megszavaz.

(A budai dalárda gyásza.) A budai dalárda 24-én délelőtt 10 órakor gyászzistentiszteletet rendez a budavári Mátyás-templomban, mely alkalommal Engener Mátyás férfikarra irt nagy requieme kerül előadásra.

A vidék gyásza.

Szabadka, szeptember 13.

Mamuzsics polgármester mára hívta össze a törvényhatósági bizottság tagjait rendkívüli gyászközyülésre. A közgyűlésen Schmausz Endre főispán mondta a gyászbeszédet.

Nagyvárad, szeptember 13.

A kolozsvári Nemzeti Színház, amelynek társulata most itt játszik, a királyné halálhírére félbeszakította a „Gésák” előadását. Azóta nem is volt a színpadon előadás, mert Bölöny József inténdáns intézkedése folytán a színház nyolcz napig zárva marad.

A királyné lelki üdvéért ma nagy gyászmise volt a székesegyházban ott voltak: Beöthy László főispán, Szunyogh alispán, Bulyovszky polgármester, Ritoók a tábla elnöke, Schöpflin postáigazgató, Papp pénzügyigazgató. A székesegyház főhajójában volt fölállítva a virágokkal, remek koszorúkkal és koronával díszített gyászavatal. A gyászmisét Schlauch hibornok mondta.

Debreczen, szeptember 13.

Degenfeld József gróf főispán elnöklése alatt ma délelőtt városi rendkívüli közgyűlés volt. A gyászbeszédet a főispán mondta a királyné fölölt. A közgyűlés elhatározta, hogy a város a temetésre képviselőket küld.

Lugos, szeptember 13.

Krassó-Szörény vármegye holnapután rendkívüli közgyűlést tart, melyen elhatározta, hogy a királyné temetésére küldöttséget meneszt. Radu Demeter román püspök pásztorlevelében elrendelte egyházmegyéjében a legmélyebb gyászt.

Nagyenyed, szeptember 13.

Zeyk főispán hétfőre rendkívüli közgyűlést hívott egybe.

Sopron, szeptember 13.

Sopron vármegye és Sopron szabad királyi város ma tartották közigazgatási bizottsági ülését. Mindkét ülésen Simon Odön főispán adott kifejezést a gyásznak. Ugy a vármegye, mint a város pénteken rendkívüli közgyűlést tartanak, melyen a temetésen való részvételt állapítják meg és a szobor létesítéséhez való hozzájárulást mondják ki.

Eger, szeptember 13.

Jankovics polgármester elnöklése alatt Eger város törvényhatósági bizottsága ma gyászoló közgyűlést tartott. Hanak főjegyző felolvasta a közgyűlésen a városnak a királyhoz intézendő részvétfeliratát. A főszékesegyházban rekviem volt a királyné lelki üdvéért. Samassa érsek pontifikált.

Temesvár, szeptember 13.

Temesvár város törvényhatósági bizottsága ma rendkívüli közgyűlést tartott. A közgyűlést Molnár Viktor dr. főispán nyitotta meg és megindult hangon tudatta a nemzet nagy gyászát a törvényhatósági bizottsággal. Ezután Geml főjegyző adta elő a tanács indítványát. A gyász jeléül a város levelezéseit 30 napig gyászkeretes papíron fekete pecsét alatt végzi. Elaggott nék segélyezésére „Erzsébet-alapítvány” czimen szolgálapat létesitnek.

A kereskedelmi és iparkamara mai rendkívüli teljes ülésében Vest Ede lovag megható beszédben tolmácsolta a kamara gyászat. A kamara szegény kereskedők és iparosok segélyezésére „Erzsébet-alapítvány” czimen évenként 300 forintot vesz föl a költségvetésébe.

Dessewffy Sándor csanádi püspök ma pásztorlevelét adott ki, melyben az egyház gyászat tolmácsolja.

Fiume, szeptember 13.

A képviselőtestület elhatározta, hogy a város részéről a temetésre kiküldi Valencsics dr. polgármestert, Brelics ülnököt és még négy fumei polgárt. A gyász alkalmából nyolczszáz forintot osztanak ki a szegények közt. A királyné emlékére a város 10.000 forintos alapítványt tesz. Szapáry László gróf kormányzónál ma délelőtt megjelentek az összes konzulok kondoleálni. A szerb templomban a gyász-jeléül nyolcz napon át főgnak harangozni.

Pápa, szeptember 13.

Pápa város rendkívüli közgyűlést tartott, melyre Fenyvessy Ferencz főispán is megérkezett Veszprémből. Mészáros polgármester meghatott szavakban jelentette be a közgyűlésnek az országos gyászt. Gyurácz evangélikus püspök indítványára a közgyűlés 100 forintot szavazott meg a királyné szobrára. Veszprém városa holnap közgyűlést tart; a vármegye holnapután. A megyei közgyűlés után Fenyvessy főispán a vármegye képviselőtestületében Bécsbe utazik a temetésre.

Miskolcz, szeptember 13.

Borsod vármegye törvényhatósági bizottságát Vay Elemér főispán mára hívta össze. A rendkívüli közgyűlésen elhatározta, hogy a vármegye a királyhoz részvétfeliratot intéz. A gyászoló közgyűlés egyszersmind elhatározta, hogy a vármegye területén a gyász tartamára minden zenét betilt.

Nyiregyháza, szeptember 13.

A vármegye csüörtökön tartja közgyűlését. A város törvényhatósági bizottságát péntekre hívta össze a polgármester.

Beregszász, szeptember 13.

Hagara főispán elnöklése alatt ma népes értekezlet volt, melyen elhatározta, hogy harmincznapos gyászt tartanak. A vármegye rendkívüli közgyűlése 20-án lesz.

Veszprém, szeptember 13.

Veszprémben mozgalom indult meg, hogy a fő-utcza Erzsébet-utczának nevezessék. A létesítendő új óvodát is a királynéról fogják elnevezni.

Baja, szeptember 13.

A törvényhatóság ma délután rendkívüli közgyűlést tartott. Schmausz Endre főispán emlékbeszédet mondott. Az emlékszóbor költségeihez 500 koronával járulnak.

Esztergom, szeptember 13.

Esztergom hölgyei arra hívják fel Magyarország hazafias hölgyeit, hogy gyűjtsenek koszorúkra a királyné ravatalára.

Eperjes, szeptember 13.

A vármegye rendkívüli közgyűlését 16-ikán, Eperjes városát 14-ikén tartják meg. A Széchenyi-kör igazgató választmánya Szinyey-Merse István főispán elnöklése alatt, a társadalmi kör igazgató választmánya pedig Kubinyi Albert elnöklésével intézkedett az iránt, hogy fájdalmának kifejezést adjon.

Bartfa, szeptember 13.

Néhány nap előtt jött le az engedély arra nézve, hogy a nagyszabású új gyógyház, amely közel negyedmilliónyival épült, „Erzsébet gyógyház”-nak neveztessék. Akkor még senki sem hitte volna, mily gyászra virrad majd az ország.

Balassa-Gyarmat, szeptember 13.

A város képviselőtestülete ma közgyűlést tartott, melyen az országos gyászt jegyzőkönyvileg megörökítették.

Szolnok, szeptember 13.

A szombaton tartandó közgyűlés a királyné szobrára 300 forintot fog megszavazni.

Dees, szeptember 13.

Naponta egy-egy óráig tartanak a harangok. A temetés napján az összes templomokban a hatóságok részvétele mellett gyászistentiszteletet fognak tartani.

Déva, szeptember 13.

Hunyadmegye 19-én tartandó rendkívüli közgyűlésén Réthy Lajos tanfelügyelő emlékiratát mond. A megye a diszterem számára megfesteti a királyné arcképét és a szoborra gyűjtést rendez.

Ujvidék, szeptember 13.

A törvényhatóság rendkívüli közgyűlésén Flatt Viktor főispán emlékiratát mondott. A gyűlésen részére megfestetik a királyné arcképét.

Kolozsvár, szeptember 13.

A kereskedelmi és iparkamara Sigmond Dezső elnök indítványára elhatározta, hogy részvétet a kereskedelmi miniszter útján juttassa a trón elé, a város által rendezendő egyházi szertartáson testületileg részt vesz és tanácsosai harmincz papig gyászatyolt viselnek. A kolozsvári ipartestület rendkívüli közgyűlése Remenyik Károly elnöklése alatt Hirschfeld Lajos tükárnak a részvét kifejezésének módjára vonatkozó indítványát fogadta el.

A külföld részvéte.

Bécs, szeptember 13.

Kopenhágából érkezett távirati jelentés szerint IX. Christian király, a cumberlandi herceg és neje, a szörnyű hír vétele után 6 felségéhez részvéttáviratot intéztek. A beteg Luisa királyné előtt eddig titkolták a szörnyű eseményt. Csak most közölték a királynéval, kit a hír rendkívül lesújtott. A király és a trónörökös megjelentek az osztrák-magyar nagykövetségnél és részvéttüket fejezték ki.

Bécs, szeptember 13.

Karlsbadból érkezett jelentés szerint Sándor szerb király rendkívül megleghangu kondoleáló táviratot küldött a királyhoz, melyben őszinte részvétét fejezte ki.

München, szeptember 13.

A városi tanács mai ülésének elején Brunner polgármester hosszabb beszédben adott kifejezést annak a mély fájdalomnak, amelyet München város közönsége Erzsébet császárné 6 felsége elhunytán érez. A képviselőtestület Lipót bajor herceghez és nejehez, valamint Károly Tivadár herceghez részvéttáviratot intézett, azonkívül babékoszorút küldtek Bécsbe ezzel a fölirással:

Erzsébetnek, a nemes császárnénak és királynénak — a gyászoló München városától.

A városnak egy küldöttsége személyesen is fogja kifejezni részvétét Zichy gróf osztrák-magyar követségnél. A Ferencz József-ut folytatását elnevezték Erzsébet-utnak.

Belgrád, szeptember 13.

A miniszterelnök és Gyorgyevics dr. külügy-miniszter megbízták a bécsi szerb nagykövetet, Mihailovics ezredest, hogy Goluchowski gróf külügyminiszternél a szerb kormány legmélyebb részvétét nyilvánítsa.

Belgrád, szeptember 13.

A hivatalos „Srbzke Novine” melegen emlékezik meg Erzsébet királynéről és egyebek között ezt mondja: Erzsébet császárné a nemes nő és a jó uralkodónó legszebb erényeit egyesítette magá-

ban. A monarchia társadalmi és kulturális életében kifejtett áldásos tevékenységének nyomain kiirthatatlanok és a monarchia népei őszinte érzéssel vesznek részt a mély szomorúságban, amely a velünk barátságos szomszéd monarchia agg uralkodóját és házát épen 6 felsége ötven éves uralkodásának betelése küszöbén érte. A szerb állam és az egész szerb nép dinasztijával egyetemben őszintén vesz részt ebben a gyászban.

Freiburg, szeptember 13.

Dernaz, Lausanne és Genf püspöke azt a kérelmet intézte Kuefstein gróffhoz, hogy juttassa Ferencz József császárhoz a következő táviratot:

„Megrendülve ama rettenetes merénylet híréből, amelyet a császárné ellen egyházmegyéjében elkövettek, Lausanne és Genf püspöke a császár és király 6 felsége lábához helyezte legmélyebb keresztény részvétének kifejezését. Forrón imádkozik és fohászkodik Istenhez az elhunyt fenkölt lelke üdvéért. Együtt könyörög a fenkölt uralkodó oly nagyszámu alattvalóival, akit oly kegyetlen csapást ért.”

Genf, szeptember 13.

A szövetségtanács elnöke és négy szövetségtanácsos ma Genfbe érkezett, hol Kuefstein gróf előtt kondoleált a szövetségtanács nevében kérve őt, hogy juttassa e részvétnyilatkozatot a császár-királyhoz. A fogadtatás a Beau-Rivage-szálló olvasótermében volt. Kuefstein köszönetet mondott uralkodója nevében és nyomban rá visszaadta a látogatást a szövetségtanács elnökének.

Grassoney, szeptember 13.

Az olasz királyné a plébánia-templomban a boldogult Erzsébet császárnéért gyászmisét mondatott, amelyen kíséretével együtt jelen volt.

Róma, szeptember 13.

A királyi páron kívül a nápolyi herceg, valamint a királyi ház összes hercegei is megjelentek az osztrák-magyar nagykövetségnél és őszinte részvéttüket fejezték ki. Margit királyné, hírül véve a szomorú eseményt, sokáig sirt.

London, szeptember 13.

A hivatalos lap közli, hogy a boldogult Erzsébet császárné és királynéért szeptember 14-étől október 12-éig terjedő udvari gyászt rendeltek el.

Konstantinápoly, szeptember 13.

A szultán rendelkezésére tegnap valamennyi miniszter részvéttáviratot tett az osztrák-magyar nagykövetségnél. Néhány miniszter jelen lesz a szombaton tartandó requiemben. Az osztrák-magyar nagykövetséghez szakadatlanul érkeznek a részvétnyilatkozatok az összes egyházfőtől és a társadalom minden köréből.

Madrid, szeptember 13.

A „Tiempo” a legnagyobb magasztalással emlékszik meg az elhunyt Erzsébet császárnéről és királynéről. A nevezett lap azt kívánja, hogy valamennyi nemzet közös akcióit indítson a társadalom megvédésére a büntettek és a barbárság ellen.

Orosz részvét.

Péttervár, szeptember 13.

A hivatalos lap írja nemhivatalos részében: Nincs szó, amely csak megközelítőleg is ki tudná fejezni azt a megrendítő hatást, amelyet a genfi hír tett Európában, sőt az egész világon, vigasztalhatatlan gyászba borítva Ausztria-Magyarország tiszteltreméltó uralkodóját és minden népét. Az utóbbi időben az a szörnyeteg gonosztevő banda, amely a gyilkosságot választotta kárhuzatos propagandája fegyverreül, azzal ad életjelt magáról, hogy merényleteket követ el kiváló állású személyiségek ellen. Az emberiség ama sőpredékének neveihez, akik megölték Carnot-t és Canovas-t, most Luccheni-nek, máskép Luccest-nek a neve csatlakozik, akire millió és millió osztrák alattvaló átká száll és akit a gonosztevő által megrendített egész civilizált emberiség kimondhatatlan megvetés érzésével emleget. Ha az első két esetben a kozmopolita demagógok szükségesnek látták, hogy bizonyos politikai indító okokat eszeljenek ki, most nincs semmi efféle ok, amelylyel a törzsforgatók és dinamitósok gonosztevő bandá-

jának elvbarátai megmagyarázhatnák az alávaló és esztelen tettét ennek a szörnyetegnek, aki Genfben odalopózkodott az utazó beteg császárnéhoz és leszúrta őt. Ferencz József császárnak a gonosztevő töre által meggyilkolt hitvestársa teljesen távol állott a politikai világtól és annak mozgalmaitól. Gyöngékedő egészsége miatt a császárné az esztendő nagyrészt enyhe éghajlatú országokban töltötte és minden gondja csak a jótékonyság volt. Hány szegény család áldotta az irgalmas szívű fejedelemasszonyt, aki csak jót tett, mennyi bánatot enyhített, mennyi könyvet törölt le az ő érző szive. És mégis akadt ember, aki kezet emelt népe jövendőjére, az asszonyra és anyára, aki soha le nem tette a gyászt egyetlen fiának tragikus halála óta. A császári mártírnő Európa legszebb szellemű asszonyainak egyike volt.

Rátér ezután a cikk Luccheninek ama nyilatkozatára, hogy azért ment Genfbe, hogy meggyilkoljon valami kiváló állású személyiséget; midőn pedig a császárné megérkezéséről értesült, leszúrta őt. Ez a vallomás — mondja a nevezett lap — világosságot vet az egész lényegére annak a propagandának, amely az anarchista vesztőhelyekről indul ki. A legveszedelmesebb és legkárhozatosabb nyilvánvalóan az olasz anarchista fészkek, amelyek három képviselője három rémséges gyilkosságot követett el, megölve Carnot-t, Canovas-t és Erzsébet császárnét. Alig tehető fel, hogy a gyilkos ezt a rémséget annak a bandának a tudta nélkül követte volna el, amelyhez tartozik. De remélhető, hogy a genfi megrendítő esemény, amely mindenkit egyaránt felháborít, az európai kormányokat arra fogja bírni, hogy figyelmüket rá fordítsák a borzalmas anarkista fészkekre és erélyesen intézkedésekhez nyuljanak, hogy megsemmisítsék azt.

Végül a pótolhatatlan veszteségről szólva, amelylyel ez esemény Ferencz József 6 felségét sújtotta, azt mondja a nevezett lap, hogy megmaradt számára népeinek szeretete és hűsége, akiknek határlalan ragaszkodása és mély gyásza enyhítse azt a nagy fájdalmat, amely őt uralkodói jubileumának esztendőjében érte.

Péttervár, szeptember 13.

A királyné 6 felsége elhunytá alkalmából négyheti udvari gyászt rendeltek el. Ugyanez alkalmából Sándor és Konstantin oldenburgi hercegek, a diplomáciai testület tagjai, magasrangú hivatalnokok és más előkelőségek az osztrák-magyar nagykövetségre hajtottak, hogy részvéttüket kifejezzék. A nagykövetség lobogóját félárbocra eresztették.

Péttervár, szeptember 13.

A „Journal de St.-Petersbourg” írja: Egy anarchista keze ragadtott fegyvert, hogy Erzsébet császárné 6 felsége életének időnek előtte véget vessen. Ez a fanatikus szekta nemcsak azt érdemli, hogy törvényen kívül helyeztessék, de az emberiség kívül is helyezkedik, mert efféle büntettekben nyoma sincs az emberiségnek. Efféle büntetekben szikrája sincs az emberi értelemnek és emberi érzésnek nyoma sincs a szekta hibeiben. Hihetetlen, hogy ily kegyetlen ösztönök kitérésének ne lehessen gátat vetni és hogy a civilizációjára annyira büszke emberi társadalom ne egyesüljön arra, hogy efféle barbár cselekedetnek, amelyek az emberiséget a legkezdetlegesebb erkölcsök korába állítják vissza, véget vessen.

Az olaszok ellen.

Trieszt, szeptember 13.

Ma este itt ismét zavargások voltak. Kilenc óra tájban körülbelül ötven ember vonult a szt.-andreai városi gázgyár elé és kövekkel dobálták. A rendőrség megjelenésekor a zavargók megfutamtak. Szomszédos San-Giacomo külvárosban is csoportosulás volt, minek következtében egy század katonaságot rendeltek ki oda, amelynek közbelépésére azonban nem volt szükség. A rendőrség itt öt embert tartóztatott le.

Ujabb rendezettség ebben a városrészben nem történt.

Tíz óra tájban néhány kíváncsi gyűlt össze az olasz torna-egyesület előtt. A tornacsarnokban

levő tagok attól tartottak, hogy megtámadják az épületet és segítséget kértek a Chiozza kávéházból, ahol az olasz pártnak számos híve volt összegyűlve. — Ennek következtében körülbelül kétszáz főnyi tömeg vonult a torna-egyesület épületéhez, de ott katonaságra és rendőrségre bukkant, amely azt vélván, hogy a torna-egyesület ellen tüntetnek, körülfogta a csapatot és százhusz embert letartóztatott. A letartóztatottakat a rendőri őrszobák vezették és ott megvizsgálták. Több letartóztatottnál revolvert és törős botokat találtak. Azoknak a száma jelenleg még nincs megállapítva, akiket fogva tartottak. Félitizenegyor ismét teljes csend volt. A katonaságot, amely a város különböző helyein volt felállítva, lansanként visszavonták, úgy hogy éjfélkor már az egész helyőrség a kaszárnyákban volt.

A királyné életéből.

(Miattam nem nyugtalankodik senki.)

Dietze rendőrbiztos, akit néhány évvel ezelőtt, amikor a királyi pár Cap-Martinban volt, a francia kormány a felséges vendégek őrizésére kirendelt, elmondta, hogy a királyné egyikben magához hívatta és kérte, hogy az ő személyét illetőleg szüntesse meg a rendőri őrzetet.

Dietze erre tiszteletteljesen így felelt:

— Ha felséged ezt kívánja, akkor én kérem fogom a belügyminisztert, hogy mentsen föl mandátumom alól.

— De én kívánom, szólj életemben a királynénak, hogy őn itt maradjon, és nagyon kérem, hogy fordítsa minden figyelmét férjem biztonságára, mert az ő életére nagy szükség van alátvalódnak jóléte és boldogulása érdekében. De én? Én egy ismeretlen, gyászoló anya vagyok. Miattam nem nyugtalankodik senki. Én áldozatul eshetek valami szerencsétlenségnek, mert azt én sem akadályozhatja meg, hogy egy hegyi kirándulásomon sziklaomlás ne történjék. Ez az egyetlen veszedelem, amely fenyeget. Hanem az Istenre kérem, vigyázzon a császárra; neki nagy és jó szíve van s az ő élete millióknak drága!

(Erzsébet királyné és a cigányok.)

Erzsébet királyné rendkívül kedvelte a cigányzenét. A millennium évében, egy szép őszi napon, 1896. október 14-én, a Strábhegyre rándult ő felsége, leánya, Gizella bajor főhercegné és Ferenczy Ida felolvasónő társaságában. A királyné kísérelével a svábhgyei fogadó nyílt erkélyén foglalt helyet, ahová Ybl Lajos budai várkapitány előzetesen odarendelte Radics Bélát zenekarával együtt.

A királyasszony szembe ült a bandával és sorra huzatta el kedvencz nótáit, a „Csak egy kis lány van a világon”, „Édes anyám is volt nekem” és a „Ritka árpa, ritka buza, ritka rozs” kezdetű magyar dalokat s végül egy-két Stranz-féle keringőt. A cigányok délután kettőtől ötig játszottak egyhuzomban. Amikor az idő hűvösebbre vált, ő felsége a belső étterembe vonult, ahol fél hattól hétig hallgatta a cigánymuzsikát. Távozásakor ő felsége ezt mondta a cigányoknak:

— Nagyon örülök és köszönöm, hogy ilyen szép élvezetet nyújtottak nekünk.

Radics Béla bandája most a főudvarmesteri hivataltól engedélyt kért, hogy babérkoszorút küldhessen Bécsbe.

(A vak fogadás.)

A királyné jó szívének szép megnyilvánulása volt az a jelenet, amely két évvel ezelőtt a Mendelsucson játszódott le. Ő felsége rendkívül jól érezte magát a nagy hegyek ózondus levegőjében és különösen a Sprötter-fogadóban, ahol lakott. Mikor a királyné utra kelt, természetesen sok vendég gyűlt össze a hotel előtt, hogy elbucuzzák tőle. A kocsit elfoglalt már, ő felsége azonban nem szállt még föl. Sprötternének köszönetet mondott szeretetteljes gondoskodásáért, aztán, olyan hangosan, hogy a körülállók is meghallhatták, így folytatta:

— Most még a férjének is szeretném megköszönni azokat a kellemességeket, amelyekkel el-

halmoztak, és el akarom neki mondani, hogy milyen jól éreztem itt magamat. Hívja kérem ide.

— Lehetetlen, felséges asszonyom, felelt a fogadosné, férjem vak.

— Akkor annál inkább is akarom látni és üdvözölni. Hívja csak elő.

Az asszony végre is kénytelen volt szót fogadni ő felségének és kivezette az urát. A királyné odalépett a vak emberhez, megfogta a kezét és érzékenyülten szólott:

— A jó Isten súlyos csapást mért önmre, de amit az egyik oldalon elvett, azt más részen visszaadta, mert kiválóan szorgalmas és derék feleséget adott önnek.

A közönség nagy lelkesedéssel hallgatta a királyné őszinte szavait, aki azután kocsira ült és nagy éljenzésközben elhajtott.

(Bayreuthban.)

A királyné tulajdonképpen nagy tisztelője volt Wagner zenéjének és 1880-ban Korniss grófné udvarhölgy, Nopcsa báró főudvarmester és több udvari személyiségtől kísérvé leutazott Bayreuthba a „Parsifal” előadására. A királyné teljes figyelemmel nézte végig az előadást, amelyen Reichmann, a bécsi udvari Opera kiváló művésze is közreműködött. Előadás után magához hívatta Wagner Cosimia asszonyt és Reichmann. Wagnernek magyarosan megszorította a kezét és nagy meglepetését fejezte ki a pompás előadásért. Azután sokáig elbeszélgetett vele Wagnerről. Reichmannal is nagyon szívélyesen beszélgetett és nem győzte eléggé dicsérni énekét és játékát. Bayreuth pompás felvére és környéke egészen elragadták ő felségét.

KÜLFÖLD.

Az osztrák obstrukció. Berlinből táviratozók: A „Berliner Börsencourier” bécsi levelet közöl, amely a következőket mondja:

Az osztrák képviselők, akik szeptember 26-án gyűlnek össze egy új ülészsakra, bizonyára nem fogják elkerülni azt, hogy az uralkodó fájdalommal számot vessenek. Ilyen esetekben a politikai ellentéteknek is el kell hallgatniuk. A szerencsétlenség iránti mély tisztelet olyan nem írott törvény, amelyen egy parlament sem teheti túl magát.

Az obstrukciók között is vannak jó hazafiak, akik nem vehetik magukra, hogy az annyira sujtott császárt még inkább szomorítsák. Jó előjelként kell konstatálni azt, hogy az összes pártok lapjai egyek az uralkodó iránt való rokonszenv megnyilatkozásában. Közölhetjük, hogy a rokonszenvnek ezek a megnyilatkozásai az uralkodóra valósággal vigasztalólag hatottak és hogy ezt környezete előtt többször kifejezte. Erzsébet császárné életében több ízben enyhített elbűvölő kedvességével politikai ellentéteket. Így talán tragikus halála is meg fogja szezezní az országnak ebben az annyira döntő pillanatban a régen óhajtott békét.

A pápa és a német császár. Olasz liberális lapok írják: A pápa — úgy látszik — szintén azt hiszi, hogy a német császár jeruzsálemi utazásának célja a Szentföldön élő katolikusoknak a francia protektorátus alól való kiszabadítása és német protekció alá vonása. Erre czélzó ő szentségének Langenieux francia kardinálishoz intézett levele, amely szösz szerint így hangzik:

Kedvelt fiunk!

Nagy elégtétellel tudtuk meg leveledből, hogy előkelő férfiak nemzetközi bizottságot akarnak alakítani Párisban, azzal a czélzattal, hogy a Szentföldön föntartsák és megvédjék a francia protektorátust. Semmi más vállalkozás sem illenék jobban nem hazád nagylelkű és lovagias hagyományaihoz, hazáéhoz, a keresztényitézék országához. Azóta sok év-század telt el s a katolikus egyházat is sok vihar érte, hogy meggyöngítse az emberiség hitét. A szent helyek tisztelete azonban sohasem szűnt meg hazádban.

Néha úgy látszott, mintha ez a tisztelet csökkent volna kissé, ma azonban a keresztény jámborság békés zarándoklataiban egészen megerősödvé látjuk és szerencsésnek érezzük magunkat, hogy gyarapításához hozzájárulhattunk. Szint így dicsérhetjük a szerencsésen megkezdett, formára új, de szellemre régi művet, mert egy napról-napra sürgősebb szükségletet elégít ki. Tényleg mindenki tudja azt, amiről te, kedvelt fiunk, saját szemekkel szerzettél meggyőződést, hogy Palestinában a katolikus érdekek mily nagy veszedelemben forognak. Ezen érdekek tudvalevőleg különösen ama szent emlékek birtokához és szabad használatához fűződnek, melyeket elődeink jámborsága épen azon a helyen hozott létre, amelyet az emberiség megváltásának titkai megszenteltek; a katolikus egyház ellenségei megkettőzik támadásaikat és tevékenységüket, hogy az egyház hű gyermekeinek jámborságát épen e szentségek közelében korlátozzák. Az eszme tehát, amelyről bennünket, kedvelt fiunk, értesítél, a legkedvezőbb időben merült fel és attól a jövőben a legjobb sikereket reméljük. Franciaországban a keleten kiváló, a Gondviselés által reábizott missiója van, nagyszerű missiója, melyet nemcsak a több évszázados gyakorlat, hanem nemzetközi megállapodások is szentesítettek, amint azt a mi propaganda-congregatióink is 1888. évi május 22-iki nyilatkozatával elismerte.

A szentszék semmi esetre sem kívánja érinteni azt a dicső örökséget, melyet elődei Franciaországra hagytak s amelynek megőrzése körül hazád kétségkívül kiváló érdemeket szerzett, amennyiben mindenkor feladata magaslátán állott. Kívánjuk, hogy a már megalakult bizottság tagjai teljesen átérzezzék eme magasztos szempontokat és hogy a hit és haza nagyszerű érdekei erőt kölcsönözzenek Franciaországnak hat évszázados feladata teljesítésére. Vajha egyesült törekvéseink biztosíthatnák a katolikus egyház békés fennmaradását a keleten, vajha elérhetnők az igaz hit elterjedését és visszatéríthetnők eltévedt bárányokat az egyetlen, a legfőbb pásztor aklába. És most, kedvelt fiunk, apostoli áldásunkat küldjük neked, mint atyai szeretetünk zálogát.

TÁVIRATOK.

A forrongó Kréta.

London, szeptember 13. A „Times” jelentí Kandióból tegnapi kelettel, hogy a krétai keresztények összecsődültek és Kandia felé tartanak. A muzulmánokkal való összeütközésük minden pillanatban várható. A kandiai angol konzul a leghatározottabban állítja, hogy a törökök az angolokra löttek. Kandian állítólag hatszáz férfit, nőt és gyermeket elevenen elégették vagy lemészároltak.

Konstantinápoly, szeptember 13. Itt azt híresztelik, hogy az orosz kormány a kandiai eseményekre vonatkozólag táviratot intézett a londoni, párisi és római kabinetekhez. Tegnapi Odesszából száz főnyi gyalogságot, 24 csendőrt és 25 sekerész-lovat indítottak el Krétába. A jövő héten újabb segédcapatokat küldenek oda. Az „Admiral-Bouvet” panczéloshajó Franciaországból nyolczszáz emberrel Krétába indult.

A Dreyfus-ügy.

Páris, szeptember 13. Brisson miniszterelnök ma délelőtt hosszasan tanácskozott Sarrien igazságügyi miniszterrel.

Vihar a spanyol szenátusban.

Madrid, szeptember 13. A szenátus mai ülése nagyon zajos volt. Almenast felszólították, nevezze meg azokat a tábornokokat, akikről azt mondta, hogy kössék a nyakukra az övüket. Almenas erre odakiáltott: „Jól van! Ha tudni akarják, ezek a tábornokok: Weyler, Blanco, Primo de Rivera és Cervera! Ezekre a szavakra leirhatatlan zavar keletkezett.

Madrid, szeptember 13. A szenátus zajos jelenetei önán keletkeztek, hogy Almenas hevesen

meztámadta a tábornokokat, különösen Linares tábornokot, akit „elzüllött tábornok“-nak nevezett. Primo de Rivera, Campa, Diban és Weyler tábornokok hevesen tiltakoztak Almenas támadásai ellen. Weyler tábornok felszólítja, nevezze meg azokat a tábornokokat, mert különben a tábornokok öklükkel szereznek maguknak elégtételt. Erre leirhatatlan zavar, izgatottság váltás keletkezett, miközben az elnök összetörte a csengőgyűrűt.

Sagasta miniszterelnök azt mondja, hogy a bekövetkezett szerencsétlenségnek maga az ország az oka, amelyet az utolsó 50 esztendő háború meggyöngyöztetett. Weyler kijelenti, hogy ő tudja, hogy sem Sagasta, sem Canovas nem kívánta a háborút. Almenas meztámadja a tábornokokat. Primo de Rivera közbeintervall: Ön ostobaságokat beszél! Almenas azt feleli: Ezek után leülök. (Nagy zaj.) Tetuan herceg beszéde után az ülést bezárták.

A kamarában Canalejas meztámadta a hadügyi és a tengerészeti minisztert és azt követelte, hogy állapítsák meg, hogy kit terhel a felelőség a hajóhad elpusztulásáért és Santiago de Cuba kapitulációjáért.

Madrid, szeptember 13. A republikánusok, karlisták és konzervatív disszidensek ma gyűlést tartottak. A gyűlésen felolvasták azt a manifesztumot, amelyben okát adják a képviselőházból való távolmaradásuknak. A manifesztumot megküldték a lapoknak, a cenzura azonban megtiltotta annak közzétételét.

HIREK.

Lapunk mai száma 16 oldal.

— **Merénylet a hollandi királynő ellen.** Antwerpenből jelenti egy távirat: A „Metropole“ című újság tudósítója a Vilma királynő ellen elkövetett anarchista-merénylőről pozitív értesülést szerzett Limburgstierum gróftól, a királynő udvarhölgyének férjétől. A királynő három udvarhölgy és egy szolga kíséretében sétalovaglást tett a Soestdyk-kastély környékén. Utközben egy ember rontott ki hirtelen a bokorból s revolverrel háromszor rálőtt a királynőre. A királynő sértetlen maradt, de az udvarhölgynek homlokát és karját sebesítette meg a golyó. A merénylőt elfogták. Megvallotta anarchista voltát. A királynő elrendelte akkor, hogy hallgassanak a dologról, nehogy a merénylet híre megzavarja a koronázás ünnepét.

— **Zichy Jenő gróf a muzeumnak.** Zichy Jenő gróf, ki jelenleg Ázsia keleti részén a göbi sivatagon utazik, érdekes etnográfiai gyűjteményt küldött a nemzeti muzeum néprajzi osztályának. A gyűjtemény a csuvasz és mordorin magyar fajrokonok életére vonatkozó tárgyakat tartalmaz. Fajrokonaink házi ipari czikkei és fehérneműi nagyban hasonlítanak a kalotaszegi készítményekhez. A beküldött tárgyak közt egy csuvasz rovásos naptár is van, mely hosszú léczből áll és tizenkét-három harmincz rovátka van rajta. A küldemény többi érdekes tárgyai a következők: kőkori kalapács, tűz kőszerszám, női ruhaneműk, női piperék, gyöngyök és ékszerek, számos orosz könyv, melyben a magyar őstörténetre vonatkozó sok részlet is található. A tudományos expedíció legközelebb a muzeum természettudományi osztályának is küld több állatot és rovar.

— **Személyi hírek.** Schaumburg-Lippe György uralkodó herceg baranyai birtokára, Dárdára érkezett. Szarvasokra fog vadászni. — Szilágyi Dezső ma Harkányon elnökölt a felsőbaranyai evangélikus egyházmegye közgyűlésén, éjjel pedig elutazott. — Kállay Béni közös pénzügyminiszter a Herczegovinába és Bosnyákországba tervezett utazásának megszakításával, azonnal, amint hírt vette a királyné halálának, Raguzából a legközelebbi úton Bécsbe utazott, ahova ma este érkezett meg.

— **Uj okmánybélyegek.** A pénzügyminiszter megbizta az államnyomda igazgatóját, hogy művészi rajzok alapján koronaértékű új bélyegjegyeket készíttessen. Mert a forgalomban levők nem elégítik ki a művészi igényeket. A bélyegek terveit

nyilvános pályázat útján szerzik be. Hét pályadíjat tűznek ki, mert hét bélyegmintára lesz szükség. A pályázat föltételeit az iparművészeti társulat közölnyének, a „Magyar Iparművészet“-nek legközelebb megjelenő száma fogja közzétenni.

— **Véres párbaj.** Károlyi Imre gróf, Károlyi Tibor gróf fia és Justh Béla között ma délután a Fodor-tele vivóteremben kardpárbaj volt, amelyben mind a ketten megsérültek. Az affaire kisebb összeszólalkozásból keletkezett. A segédek Károlyi gróf részéről Atzél Béla báró és Andrassy Gyula gróf, Justh Béla részéről pedig Ivánka Oszkár és Simonyi Dénes voltak. Mind a két fél hevesen támadt s rövid tusa után ugyiszólván ugyanabban a pillanatban Károlyi Imre gróf a homlokán, Justh Béla pedig a jobb kezén és a bal vállán kapott egy-egy kevésbé veszedelmes vágást, mire a segédek a párbajt be- szüntették.

— **Horvát Boldizsár állapota.** Horvát Boldizsár állapota napról-napra javul. Az öreg ur állandóan nyugodt éjjeleket tölt, a körülményekhez képest jól táplálkozik. Nem tart majd sok időbe, hogy teljesen felgyógyulva hagyhatja el a szanatóriumot, ahol immár a negyedik hetet tölti.

— **Lelkész, aki leugrik a toronyról.** Rettenetes hírről értesít debreczeni levelezőnk: A bihar megyei Péterszeg községnek több év óta istenfélő evangélikus református lelkésze, Varga Bálint, feleséges pap, több gyermek atyja, akinek Debreczenben is kiterjedt rokonsága van, öngyilkos lett. A nagytiszteletű ur vasárnap elment a templomba, ahol a hívek szokás szerint már összegyűltek és várták, hogy hirdesse az igét. Am a lelkész ezúttal nem a szószekre ment, a honnan máskor a hit balzsamát csepegtette a szívekbe, hanem fölment a toronyra, föltépte a zsulus ablakot és levetette magát a kövezetre. Persze szörnyet halt. A zuhanásra a templomból kitóduló nép sápadt arccal állta körül a lelkész össze- zuzott holttestét. A rémület leirhatatlan volt. Vargát az utóbbi időben számos anyagi csapás érte, melytől nem tudott menekülni és becsületes, tiszta lelkét megzavarta az a bántó gondolat, hogy miatta mások szenvedjenek.

— **Harpagon halála.** Vasaty dr., a minap elhunyt osztrák képviselő utolsó óráiról a prágai cseh lapok a következő érdekes részleteket írják: Vasaty dr., akit általában különcnek ismertek s aki különösen pénzügyekben mindenki iránt a legnagyobb bizalmatlansággal viseltetett, betegen tért vissza a fürdőhelyről, ahol a nyarat töltötte. Elhívatta házi orvosát, aki látván a veszélyt, melyben a beteg élete forgott, nagynehezen kivitte, hogy a képviselő még egy orvost hívasson. Vasaty dr. nem tartott szolgazemélyzetet, mert a lakásán nem akart idegent megtűrni. A két orvosnak minden rábeszélő képességére volt szüksége, hogy egy ápolónót fogadjon. Aggasztó állapotára való tekintettel elhívták öcscsét, a holeschovitz polgári iskola igazgatóját, aki másnap megérkezett és hogy a betegnek némi könnyebbéget szerezzen, egy guimivánkost hozott magával. A beteg bizalmatlanul fogadta ezt a gyöngédséget és azt kérdezte, vajjon az használni fog-e valamit? Ugyanaznap eszébe jutott, hogy épen szeptember elseje van és hogy a birtokában levő vasuti részvények szelvényei esedékessé váltak. Minden áron föl akart kelni az ágyból, hogy a pénzszekrényhez menjen. Öcsce és az orvos ezt nem akarták megengedni és rábeszéltek, hogy maradjon az ágyban és ott vágja le a szelvényeket.

Vasaty dr. ugyanis még öcscsére sem akarta bízni ezt a dolgot. A beteg előszedte hálóköntöse zsebéből a pénzszekrény kulcsait és átadta azokat öcscsének, hogy hozza oda neki az értékpapirokat. Az ápolónőnek erre az időre távoznia kellett a szobából. Vasaty dr. kérte az orvost, hogy ő is menjen öcscsével a pénzszekrényhez és mikor ez megtörtént, a két férfi minden lépését aggodó figyelemmel kísérte. A fiatalabb Vasaty kinyitotta a pénzszekrényt és kivett belőle egy piros borítékot, amely több takarékpénztári könyvecské mellett hevert s amelyben értékpapírok voltak. Oda-

vitte a beteghez a három könyvecskével együtt, amelyekre dr. Vasaty ráírta, hogy:

— „60.000 korona = 30.000 forint.“

Erre a beteg, bár öcsce és az orvos ettől vissza akarták tartani, elkezdte a szelvényeket levagdosni. Majd ismét minden visszatételezett a szekrénybe, miközben ágyában erőlködve felült. Hogy jobban vigyázhasson öcscsére és az orvosra. A kulcsokat aztán iomét hálóköntöse zsebébe rejtette, melyet ágyában is magára öltött. A következő napon, kedden, beállt a katasztrófa. Mikor az orvos délelőtt megjelent nála, arca már egészen elváltozott. A beteg már csak egészen halkán, de még értelmesen tudott beszélni. Az ápolónő megkérdezte, hogy nem kíván-e papot s az orvos is kérdezte, hogy nem óhajt-e kibékülni Istennel. A beteg rövid gondolkodás után így felelt:

— Életemben senkinek se tettem rosszat s ha tettem, nem tettem szándékosan.

Vonakodott a gyóntatót fogadni. Ellenben az orvostól papírt és írót kért. Azt mondta, hogy még egy felhívást kell a csehekhez intéznie. Kérését teljesítették és reszkető kézzel irt sor sor után, végül szilárd vonásokkal aláírta a nevét. Ezt a papírlapot most a házi orvos emlékül őrzi. Midőn az agónia beállt, az orvos azt kérdezte tőle, hogy tett-e végrendeletet. A beteg gondolatai kezdtek már összezavarodni és csak a Vellik dr. nevet és még azt tudta elrebegni, hogy:

— Brömovsky mindent tud.

Erre elájult és csakhamar megszűnt élni. Öcsce eközben magához vette a pénzszekrény kulcsait és miután a beteg végsőket lehelt, az orvos jelenlétében kinyitotta a pénzszekrényt, hogy lássa, vajjon minden rendben van-e. Ezt az eljárást a beteg már nem tudta megakadályozni, már nem vigyázhatott féltett kincsére. Ugy látszik, Vasaty dr. értékpapirokban és prágai bérházaiban oly vagyont gyűjtött össze, mely félmilliónál is többre rug.

— **Esküvő.** Nárai Szabó László dr. ügyvéd, császári és királyi tartalékos huszárhadnagy e hónap 27-én tartja esküvőjét néhai Némethy dr. Ernő királyi ügyész leányával, Némethy Blankával Győrben.

— **Olasz jogász párbaja.** Az egyetemen hallottuk ma, hogy egy olasz születésű joghallgató véres kardpárbajt vívott egy magyar születésű joghallgatóval. A párbaj oka az volt, hogy a magyar sértőleg nyilatkozott az olaszokról, amely nemzetnek egy tagja királynénkat meggyilkolta. A párbajban az olasz mellén súlyos és mély vágást kapott.

— **Sikkasztás az ó-budai hajógyárban.** A Dunagőzhajózási társulat ó-budai hajógyárában nagy visszaélésnek jöttek a nyomára. Julius elején pénztárvizsgálat volt és tizenhatezer forint hiányzott. Mály pénztárnokot és a főtisztviselőket azonnal fel-függesztették állásuktól, a vizsgálat során többet el is bocsátottak a részvénytársulat kötelekéből. Eközben az a gyanu merült fel, hogy az anyag-készletben is nagy hiányok lehetnek, a munkások közül is többet kihallgattak s kiderült, hogy Mottl főellenőr, az elbocsátott tisztviselők egyike kétszáz forintot ígért Gerendás József napszámosnak, ha a raktárat felgyújtja. Gerendás a snajt állítása szerint a pénzt nem fogadta el s a megbízatást visszautasította, a gyártelep azonban július elején valóban kigyúladt, de a tüzet idejekorán észre- vették s eloltották. Most az egész dolog a rendőrség kezében van, ahol Gerendást az éjjel le is tartóztatták, ma pedig a gyári alkalmazottak közül negyvenkettőt hallgattak ki.

— **Jégeső.** Veszprémből táviratozza tudósítónk, hogy ott ma délután nagy jégeső volt, amely körülbelül negyedóra hosszát tartott. Galambtojásnyi jégdarabok estek, melyek nagy pusztítást vittek végbe a környékbeli szőlőkben. A kár nagyságát nem tudták megállapítani.

— **Tűz a pályaudvaron.** A nyugati pályaudvaron, a bihar-szilágyi olajgyár-részvénytársaság telepén az éjszaka éjszélután egy órakeres támadt tűz egész reggeli öt óráig tartott. Ma délután megvolt a hivatalos tűzvizsgálat. A bizottság tagjai voltak: Windhardt kerületi mérnök, Naszády Béla rendőrfogalmazó, Palágyi rendőrfelügyelő, Breyer Szilárd

tűzoltó-segédtséget és Janza kéményseprő-mester. Hogy miként keletkezett a tűz, arra nézve két lehetőség forog fenn. A tűz kitörése előtt pár perczel haladt arra egy tehervonat és nem lehetetlen, hogy annak a kéményéből egy szikra kipattant és fölgyújtotta a petróleummal átázott talajt, vagy a favázás raktárépületet. Lehet azonban, hogy gondatlanság esete forog fenn, mert az óriási területen egy ór levén, nem ügyelhetett kellőleg. A tönkrement anyag több tulajdonosé volt. Leginkább van érdekelve a Bihar-szállási olajipar-részvénytársaság és az orsovai petróleum-társaság. Az előbbinek fából épült egész raktára és a benne volt 250 hordó petróleuma tönkre ment. Az orsovai petróleum-társaságnak is leégett a raktára, amelyben 164 telt hordója, 1500 üres hordója égett el, azonkívül a tűz martaléka lett egy téglafalazatu raktára. A két társaság kára hozzávetőleg 6000—6000 forint.

— A sardiniai rablókirály. Nagy megütközést keltett egész Sardiniában, hogy a híres rablókirályt, Corbeddu Giovanni-t a carabinieri megölték. Szülőhelyén, Nuero-ban minden gyermek ismerte az öreg Corbeddu-t, aki már ötven év óta űzte a rablás farsztó mesterségét és dicsekedve mesélte el mindenkinek, hogy már két év óta senkit sem űlt meg. De nem is volt szüksége reá. Nuero környékén Corbeddu-nak volt a legnagyobb dísznocsordája és Oliena falu teljese az ő tulajdona volt. A katonaságnál felvitte egykor az őrmesterségig, megtanult írni, olvasni és szorgalmas előfizetője volt annak az öt vagy hat újságnak, amely Sardiniában megjelen. Nagyban értett a politikához is és Nuero-ban olyan óriási tekintélye volt, hogy az utolsó képviselőválasztásánál sikerült neki az ő jelöltjét, Pinna-t megválasztatnia. Az igaz, hogy a kamara meg is semmisítette ezt a választást azon a czimen, hogy Corbeddu apó két karabélyival és számos revolvárral korteskedett Pinna érdekében. Boldogan élvezte az öreg rabló vagyonát, tekintélyét, míg Nuero alprefektjét nem nyugdíjazták és nem küldték helyébe egy fiatal, lelkiismeretes tisztviselőt, aki nagy ambícióval fáradozott a sardiniai rablók kiirtásán. De a hatalom minden igyekezete nem lett volna elegendő a ravasz rabló kézrekerítésére, ha nem segített volna e nehéz feladatban a baszu is. Corbeddu-nak ugyanis két halálos ellensége volt, akiket egyszer, régen elfogott és csak huszezer lirát bocsátott szabadon. Ezek vezették a carabinieri-eket a rablókirály nyomára, aki kétségbeesetten védekezett ugyan, de végre is a tulerő győzött; őt és tizenöt éves unokáját lelőtték. A sardiniai újságok mély fájdalommal közölték e szomorú hírt és fölháborodtak a carabinieri eljárásán, hogy alattomosan űlték meg a szegény Corbeddu-t, aki pedig már két év óta nem űlt meg senkit.

— Pinczetz. Ma délelőtt Stern Simon Garai-utezai pinczében egy szolgáló vigyázatlansága folytán tűz ütött ki. A pinczében nagy mennyiségű petróleum volt és a tűz könnyen veszedelmessé válhatott volna, ha a házbeliek idején észre nem veszik és a készenléthben lévő nagymennyiségű korpával hozzá nem látnak az oltáshoz. Mire a tűzoltók megérkeztek, már alig akadt valami dolguk. A szolgálót, aki jobb kezén súlyos égési sebet szenvedett, a mentők bevitték a Rókus-kórházba.

Napirend.

Naptár: Szerda, szeptember 14. Római katolikus: 7 felmag. — Protestáns: 7 felmag. — Görög-orosz: (szeptember 2.) Mamasz. — Zsidó: Elul 27. — Nap két 5 óra 21 perczkor, nyugszik 5 óra 57 perczkor. — Hold két éjjel 3 óra 35 perczkor, nyugszik 4 óra 57 perczkor délután.

A horvát miniszter fogad délelőtt 8—10 óráig. Technológiai iparmúzeum nyitva 9—1 óráig. Az egyetemi füvészkert (Üllői-út) nyitva reggel 7-től este 7-ig.

Országos képtár az Akadémia-ban nyitva 9 órától délután 1 óráig.

Az új országgház kupaletcsarnoka meglekint: 10—1 óráig 50 krajczár belépő díj mellett.

Az iparművészeti múzeum, nyitva d. e. 9—12 óráig és 2—5 óráig.

Iparművészeti társulat kiállítás nyitva d. e. 9—12 óráig és 2—5 óráig.

Természettudományi gyűjtemények múzeuma nyitva 10—12 óráig. (Múzeum-körút 4.)

A „Hódoló díszfelvonulás”, Eisenhut Ferencz óriási körképe Városliget. Andrassy-út végén, látható reggel 9-től este 7 óráig. Belépő díj 50 kr. Gyermekjegy 30 krajczár.

Szerencsétlenség a vadászaton.

Baranya-Sellye, szeptember 13.

A boldogult László főherceg tragikus esetére emlékeztet az a szerencsétlenség, amelynek tegnap egy fiatal mágnás, Draskovich Károly gróf esett áldozatul. A gróf hajnalban indult vadászatra, a nyomát kereste egy vén szarvasnak, melyet atyja, Draskovich Iván gróf, előtte való napon megsebesített. A szarvasat meg is találta. Rálőtt, de a golyó nem terítette le és a szarvas bemenekült a sűrű erdőbe. Vadászszendélyétől sarkalva sietett utána a sűrűbe a fiatal gróf, fegyvere beleakadt egy bokor kiálló ágába, a ravasz meghúzódott és a golyó Draskovich gróf fejébe furódott.

A tragikus eseményről tudósítónk a következőket írja:

Baranya-Sellyén Draskovich Iván grófnak nagyterjedelmű birtoka van. Vadaskertje országos hírn. Valamikor a mingréliai hercegnek is innen szállítottak fajvadat. A gróf igen nagy kedvelője a vadászaton; sokat költ és nagy gondot fordít reá.

Főuri kedvtelését örökölték fiai is.

Ma reggeli fél 4 órakor kiment az ifju Draskovich Károly gróf az ugynevezett „Szilas“-ra; ez az uradalmi vadász. Az öreg gróf már tegnap az esti cserkészeten meglőtt egy hatalmas 24-ágút; de az elmenekült, daczára a jól irányzott lővésnek.

A fiatal Károly gróf a lőtt vadat akarta ma hajnalban fölkeresni. Rá is talált csakhamar s rálőtt a nemes vadra, azután berohant utána a sűrűbe. Néhány pillanat múlva újabb lővés hangzott.

Az öreg gróf, mintha rosszat sejtett volna, felszólította erdőmesterét, Müller Ignácot, hogy siessenek ők is utána. De az erdőmester, mint tapasztalt vadász azt ajánlotta, hogy maradjanak kiint a tisztáson, nehogy fiatal bevében az ifju gróf őket találja meglőni; mert arra gyakran fordul elő példa, hogy egy-egy szarvasbikát csak két-három lövéssel lehet leteríteni.

Alig váltott néhány szót erdőmesterével az öreg gróf, egy hajtógyerek lépett ki a sűrűből.

— Nos? Megvan a szarvas? — kérdék tőle.

— A szarvas nincs meg, hanem az ifju gróf fejbőlötte magát.

Erre mindketten berohantak a sűrű bozóthoz, azon irányba, honnan a lővés hangzott s ott lelétek vérben Károly grótot, de már szólni nem tudott, mert csakhamar eszméletét veszíté. Nyomban orvosért futtatták az egyik köcsist. A legelső orvosi segélyt Veres Zoltán dr. uradalmi orvos nyújtotta, aki hamarosan ott termelt a szerencsétlenség színhelyén.

Pécsről táviratilag hívták ki dr. Schwartzot, aki már magát az öreg grótot is ápolta egy igen veszelyes sebesülésében. És sajtáságos, hogy az öreg gróf is ép itt a vadaskertben vadászaton közben kapta e sebesülést. Ő szerencsésen felgyógyult, de az ifju Károly gróf sebesülése ehhez semmi reményt nem nyújt.

Közvetlenül a szemöldök alatt hatolt be a golyó. Szétrongcsolta a szemet s felszakította a koponya-csontot, úgy, hogy az agy is igen nagyban megsérült.

Még most kint van a vadásban, csak estére nozzák haza, lehet, hogy már holtan.

A szerencsétlenül járt fiatalember édesatyja, Iván gróf, most egy éve párbajt vívott Gebauer Sándor kárpitomester, tartalékos hadnagygyal Pozsonyban. A párbajra Iván gróf egy meggondolatlan nyilatkozata adott volt alkalmat. Gebauer Sándor atyja ugyanis, ki szintén kárpitomester, Draskovich Iván gróf pozsonyi kastélyában dolgozott. A munkálatoknál gyakran jelen volt Gebauer Sándor is. A kastélyból ezen idő alatt több értékes ékszer veszett el és a gróf minden habozás nélkül kijelentette, hogy a tolvaj a fiatal Gebauer.

A becsületében megtámadt fiatal ember természetesen védekezett és egyszersmind két barátjával provokálta Draskovich Iván grótot.

A gróf azonban megtagadott minden elégtételadást azon kifogással, hogy iparossal nem verekszik.

Gebauer Sándor mint tartalékos hadnagy tiszti becsületbiróság elé terjesztette az ügyet, mely természetesen párbajképesnek jelentette ki. A párbaj erre megtörtént és Gebauer Sándor megsebesítette Draskovich grótot.

Lázár Béla meghalt.

Lázár Béla huszárszázados, az egykor ünnepelelt urlovas — mint egy távirat jelenti — ma apósának zsebelyi birtokán meghalt.

Lázár Béla a lovaglási szenvedélyének az áldozata. A lőversenyre járó publikum nagyon jól ismerte azt az alacsony, fekete huszártisztet, aki bámulatos vakmerőséggel űlte a lovát. Bravuros lovaglásaira rendkívül elbizakodott volt s ez okozta halálát. Igaz, hogy ezt az elbizakodottságot növelte a közönség lelkesedése és rokonszenve, melylyel egyes győzelme után fogadta. Ha verseny közben elbukott s ha a lónak baja nem esett, újra felült reá s nem egyszer megtörtént, hogy elsőnek érkezett a célhoz. Egy ízben Budapesten Helgolandot lovagolta. A telivér nem akarta az akadályokat átugrani. Lázár Béla ostorral és sarkantyúval ösztökölte. A veszedelmes ároknál három ellenfele kioldott, még csak egy maradt vele. Az utolsó előtti akadálynál Helgoland is elbukott. Lázár Béla újra nyeregbe szállott s megnyerte a versenyt.

A legelső súlyos sérülés egy sikversenyben érte. Kutschenbach Sándornak volt egy vad lova, mely nem tűrt jockeyt a hátán s amiatt elnevezték „Jockeys fiend“-nak. Később Pedrikónak hívták. A vigaszversenyben Jockeys fiend is nevezve volt, lovasat azonban nem kapott, mert egy jockey sem mert ráülni. Lázár Béla vállalkozott reá. Nagy ügygyel-bajjal felült a rakonczatlan lóra. Jockeys fiend egy darabig vadul ágaskodott, de nem bírta lovasát ledobni. Amint azonban a starter-zászlót lehajtották, a vad telivér átugrott a korlátot s Lázár Bélát maga alá temette. A merész lovasat ekkor félholtan szállították el a versenytérre. Alig hogy felgyógyult, újra ott lehetett látni a versenyzők között.

A jockey-versenyben való lovaglás volt legnagyobb ambíciója. Az angol parforce matadorokat nem egyszer le is főzte bravúros győzelmével.

Lázár Béla először 1888. szeptember 8-án ült nyeregbe Nagyváradon. Lotly nevű négy éves sárga kanczáját lovagolta egy gátversenyben, de helyezetlenül. Első győzelmét 1890. április 20-án aratta Debreczenben Kutschenbach Sándor Piczuláján. Bécsben 1891-ben megnyerte Halassy Don-ján a tiszti akadályverseny, az asszonyságok díját 1892. május 10-én megnyerte Morisco-n.

Összesen 252-szer lovagolt, mely lovaglások közül 106-szor volt első és 57-szer volt második. 1890-től 1894-ig, tehát négy éven keresztül ő volt a champion.

A hadsereg jó lovasai között szintén az első közt volt. Bécsben a „Reitlehr-Institut“-ban kitűnő eredménnyel végzett.

Mint főhadnagy megnősült, elvette egy temesmegyei gazdag földbirtokos szép leányát. A fiatal asszony, mintha előre sejtette volna, hogy a lovaglás lesz a férje halála, nagy rimánkodással visszatartotta a lovaglástól. Ez a szünet azonban csak rövid ideig tartott. A szenvedélyes urlovas nem törődött a felesége bánkodásával s aggodalmával, s újra látható lett a versenyzők között. A turfpublikumnak nem egyszer volt alkalma a tribünön egy kisirt szemü, szenvedő arcú szép asszonyt látni, aki aggódó pillantásokkal nézi a versenyt egyes fázisait.

Lázár Béla az első agyrázkodást akkor kapta, mikor Jockeys fiendről lebukott. E sérüléséhez járult alagi bukása egy jelentéktelen versenyben. Ez az esés ágyba döntötte. Az orvos ekkor eltiltotta a lovaglástól. Lázár Béla nem hajlott a szóra. Azt mondta a feleségének, hogy nagyon jól érzi magát,

kimegy sétálni. Ekkor futották a nagy alagi akadályversenyt. Kocsiba ült s. .lagra hajtatott. Geist Gáspárnak két lova volt nevezve e versenyre: Rubel és Vicza. Lázár biztatta a tulajdonost, hogy Vicza-val megnyeri a nagy alagi-t. Azok, akik tudták, hogy Lázár milyen súlyos betegen feküdt még a minap, rendkívül meg voltak lepelve, mikor a jelzőablán az ő nevét olvasták. A start pillanatáig Vicza lett a favorit. Lázár a kőfalnál Viczával elbukott, a versenyben pedig Geist Gáspár másik lova, Rubel győzött.

Ez volt Lázár Béla utolsó lovaglása. Az újabb agyrázkódás ágyba döntötte s azóta fel sem kelt többé.

Utolsó óráiban folyton a versenyekkel foglalkozott. Régi kedvencz lovát, Radován-t, emlegette s nem egyszer felpattant az ágyból, mintha a start csengetőszavát hallotta volna, pedig az a lélekhang volt, mely előre zsongott fülében.

Lázár Bélát özvegyén kívül hét árvaja siratja.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* **Berlini premióre-ek.** A berlini Lessing-színházban most került először színre Ompteda György háromfelvonásos színműve, a „Szerlem a házasságban”. Ompteda, aki erősen Ibsen hatása alatt áll, e darabjában a szerelem és pénz ellentétének régi témáját tárgyalja. Schröter Victor anyagilag tönkre jutván, nőül vett egy gazdag fiatal hölgyet, aki sánta és lánykorában épen attól rettegett, hogy szerelem nélkül, a pénzért fogják elvenni. A férj csak házassága után ismeri ki nejének nemes tulajdonságait és bár érdekből vette el, most ő szintén megszereti. Boldogságukat a házasság közvetítő zavarja meg, aki eljön pénzért. Az asszony megtudja a valót és mikor férje bevallja hibáját, kijelenti, hogy köztük mindennek vége. A szerelmes férjnek most a neje szerelméért kell küzdenie és sikerrel küzd, mert a darab végén egymás karjaiba borul férj és feleség. A színműnek csak közepes sikere volt. Ugyancsak szombaton mutatták be a Neues Theaterben Triesch Frigyes Gusztáv „Ottilia” című négy felvonásos színművét. Ottilia, egy híres orvosnő felesége, hat évvel ezelőtt egy hirtelen szerelmi fölköszében férje legjobb barátjának a kedvese lett. A szenvedély már régen kialudt és a bűn emléke sem bántja lelkiismeretüket. Gyermekük megszeretik és eljegyzik egymást. A menyasszonyt azonban egy katonatiszt is szereti, aki a szülők rég elfelejtett viszonyát sejtí. Tőle megtudja a dolgot a megcsalt férj is, aki azonban nagylélekűen megbocsát nejének. A fiatalok természetesen egymáséi lesznek. A darabot a közönség barátságosan fogadta, a kritika azonban nem nagy elragadtatással nyilatkozik róla.

* **Az országos színészegylet.** Az országos színészegyletben szeptember 15. a házvétel ügyében rendkívüli tanácsülés lesz.

* **Népszínház.** A Népszínház e heti műsora, amennyiben Erzsébet királyné temetése szombaton lenne, a következő lesz: Szerdán és csütörtökön „A fehér egér”, pénteken Biaba Lujza első fellépésével nyári szabadsága után „A falu rossza”, melyben Gonosz Pistát ezuttal Németh József fogja játszani, szombaton a színház zárva lesz és vasárnap „A gyimesi vadvirág” kerül színre Biaba Lujzával.

* **Az „Áruló” premióre-je.** A Magyar színházban az „Áruló” bemutató előadását vasárnapra halasztották el. Pénteken a „Gésák” kerül színre.

* **Várronokból festő-műtermek.** Strobl Alajos, a jeles szobrász, a lipótújvári király-szobor alkotója, aki most királylehotai nyaralójában időzik, nagyszabásu tervvel foglalkozik. A lipótújvári várat amely a költő és katoná Balassa Bálint utolsó lakóhelyül szolgált, meg akarja menteni. A művész ugyanis arról értesült, hogy Vitális Kálmán járásbíró a várronok lebontásán fáradozik, mivel azok a lenn elhelyezett bírósági épületet minden órában maguk alá temethetik. Stroblnak az a terve, hogy a romokat ne távolítsák el, hanem renoválják s az ősi csarnokokból létesítsenek festők számára műtermeket. A művész a várron gipszmodelljét a tervezett műtermekkel együtt összeállítva el is készí-

tette már és számítása szerint az egész átalakítást el lehetne végezni nyolcz-kilencz ezer forinttal. A romok eltávolítása is belekerülne ennyibe anélkül, hogy bármi haszon lenne belőle.

* **Jókai Pancsován.** A pancsovai református egyház, amely a határszéli városban elszánt és derék zászlóvivője a magyarság ügyének, október 2-án fentartási alapja javára művészi estélyt és hazárt rendez. Az estélyen való közreműködésre küldöttség kérte föl az irodalom és művészet több jelesét. Közreműködésüket eddig megígérték: Jókai Mór, aki felolvast, Szabolcska Mihály, aki verset ír, táovbbá Jászai Mari, Szilágyi Arabella és Polonyi Elemér, akik szavalattal, énekkel és zongorajátékkal vesznek részt az estélyen.

FŐVÁROS.

(Ötvenezer forintos restancia.) A vízfogó-gáttal, amelyet ezelőtt tizenkilencz évvel csináltak, a többek között egy kétezer négyszögöles kertet is elzártak a Rákos-pataktól s azóta a kert gazdája és a főváros között egyre tart a tárgyalás, adjanak-e kártérítést, vagy ne. A múlt esztendőben azután a belügyminiszter utasította a fővárost, hogy a belső vizek lefolyását szabályozza s ezzel együtt rendezze a panaszos kertgazdával is a dolgot. De ez a miniszteri utasítás asztalfiókba került. Ott is maradt, mert a hivatalos asztalok fiókjai ritkán nyílnak ki maguktól, rendszerint csak a restauráció előtt való hetekben. A szóban forgó kert gazdája azonban nem méltányolta ennek a szokásnak a jogosultságát és a miniszteri rendelet alapján a főváros ellen a napokban ötvenezer forint kártérítés végett pört indított.

(Huszonnégy négyszögöles telek.) Az Albracht uton volt a fővárosnak valami 164 négyszögöles telke, de nem tudta eladni, mert hogy a terület használható legyen, a szomszédos telekből huszonnégy négyszögölet kellett volna hozzácsatolni, ami sehogy sem sikerült. A magyar tisztviselők országos egyesülete kerülő utra tért, előbb a szomszédos telek tulajdonosával egyezkedett, megvásárolta a huszonnégy öles területet s azután kezdte el a tárgyalást a fővárossal, de úgy, hogy mivel a köztörvényhatóság a 164 négyszögölet úgy sem értékesítheti, adja ezt az egyesületnek a rendes áránál valamivel olcsóbban. A főváros azonban árverést hirdetett ki, az egyesületnél akadt jobb vevő is és a telek ennek a kezére került. Az egyesület föléb-bezett s most a belügyminiszter fölvilágosítást kér a fővárostól, miért nem adta a telket az egyesületnek.

(Az új városháza tervé.) A mérnöki hivatal az új városháza terveire beérkezett pályázatok számszerű összehasonlítását a szabályozással érintett telkek és épületek értékének kiszámítását befejezte. A meglehetősen nehéz munka a múlt hónap 4-én kezdődött s tegnapi tartott. Nemsokára a pályázatok meghírlására alakított juryt is összehívják.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— **Az elhagyott szerető.** Mózes Zsófi nagyon megszerette azt a nőt, hogy jobbra-balra fordítom a gyűrűmet, vissza veszem a régi szeretőmet és eképen cselekedek. Viszonyt kötött Buzogány Mihály, gépgyári munkással, házassági ígéretekkel kecsegtette Pátkai Elek csizmadialeányt, mikor pedig a mulatságnak ezt az utóbbi fajtáját megunta, újra visszazegődött Buzogány Mihály oldalára mellé. A csizmadialeány azonban nagyon szerelmes volt, kérdőre vonta a leányt, épen mikor ez kiengesztelt régi szeretőjére várakozott a gyár kapujában.

— Csakhogy nem ijedek ám meg ilyen legénytől mint maga — felelt a Zsófi leány nagy hetykén.

Pátkainak fejébe tódult a vér és szíven lötte a leányt, aki rögtön meghalt. Azután maga ellen fordította a fegyvert, de rosszul talált. A budapesti királyi törvényszék ma ítél fölötte. Az alig huszonhároméves fiatal ember úgy fordította a dolgot, hogy ő már a leánnyal előbb megállapodott abban, hogy együtt halnak s erősen tagadta, hogy hűlen szeretőjét boszúból ölte meg.

— Miért ismerte be akkor a vizsgálóbírónál,

hogy revolvert vett, mert elhatározta, hogy elemészti a leányt?

— Lehet, hogy így van benne az írásban, de nem tudtam én akkor, mit írok alá.

Szabó Jánosné, Mózes Zsófia testvérnője azt vallotta, hogy huga egyáltalán nem vonzódott Pátkaihoz.

— Egyszer találkára csak úgy lehetett hazacsálni Szokolra, hogy azt sürgönyözték neki, hogy meghaltam.

Elnök: Arra aztán megjött Szokolra?

— Igen, de mikor látta, hogy élek — elbőgte magát.

A törvényszék Pátkait szándékos emberölés miatt nyolcz évi fegyházra ítélte. Mikor az ítéletet kihirdették, Pátkai elájult s a börtönőröknek kellett felloccsolniok.

— **A Vásonkeő-váltók.** A Vásonkeő néven ösmeretes, közel nyolcz év óta húzódó bűnpörben a királyi kuria marasztaló ítélete után a védők perújításért folyamodtak a budapesti törvényszékhez, amely az ügyesség indítványára a perújítási kérelmet elutasította. Brunkalánét és elítélt társait azonban a törvényszék szabadlábon hagyta. Az ügyesség az elítéltek szabadlábon hagyása ellen föléb-bezett, a királyi tábla azonban ma helybenhagyta a törvényszéki végzést s így Brunkaláné és társai tovább is élvezhetik az arany szabadságot.

— **Az iv-utczai rablógyilkos.** A budapesti királyi törvényszéken ma hirdették ki a királyi tábla ítéletét Wagner Ferencz tizenhétéves csavargó büntette fölött, aki tavaly az iv-utczában Peitl Katalin vén munkásleányt meggyilkolta és kirabolta. A tábla a törvényszéknél kiszabott tizenkét évi fegyházat tizenöt évre emelte, amiben az ügyész meg is nyugodott. Wagner azonban felebbezett.

— **A plátka.** Szöllősy Kálmán huszáralvezredes sűrűn látogatta szép unokatestvérét, Benedikt János mérnök feleségét, amiből Seltsam Jánosné és Mike Lászlóné, akik Benediktékkal egy házban laktak, takaros kis ragényt komponáltak. Nagy revolució tütt ki emiatt a házban, amely ma délelőtt végződött a bíróság előtt kölcsönös fegyverzetéssel, bocsánat kéressel.

SPORT.

+ **10-re 1813.** Berlin-Westendben a múlt pénteken az üggetőversenyen Erbkönig II. győzelmére 10-re 1813 márkát fizetett a totalisateur.

+ **Egy jockey székvéleménye.** Busby, aki a legjobb kétésvesnek vélt Doppeladler-t az Eszterházy-Memorialban lovagolta, odanyilatkozott, hogy Doppeladler nem stayer, s hogy kétésveseink nagyon rosszak, ellenben a németekéi igen jók. Azt hisszük, hogy a híres jockey nagyon korán mondott ítéletet.

+ **Győzelem verseny nélkül.** Most, hogy a nemzeti gyász miatt a lóversenyek elmaradtak, sportkörökben érdekes reminiscenciát elevenítenek fel. Ezelőtt vagy tizenöt esztendővel Angliában nagy gyász miatt elmaradtak a lóversenyek. A haláleset híre a versenynap délelőttjén terjedt szét. A versenytársak azonban még elég ideje volt ahhoz, hogy a versenynap elmaradását közhírre tegye. Mont Rose herceg, aki egyik nagyobb versenyre nevezett, nem jött zavarba, kiment a lóversenyterre, ahol a pályafelügyelőtől kívül egyetlenegy lényt sem látott. Az ő emberei azonban ott voltak. Kivette az óráját, mikor a lova futamának az ideje elérkezett, a trainer szabályszerűen megrázta a mázsálásra szólító csengetőt, a gazda megmérte a jockeyt, a trainer felnyergelte a lovat, a jockeynek megadta az instrukciót (valószínűleg azt mondta neki, hogy vezessen). A kapott utasítás után kilovagolt a starthoz, adott jelre elindult s bámulatos hidegvérrel kanterezett be elsőnek a képzelt mezőny előtt. Mont Rose ítélet helyett a jelenvolt tanuival felvettette a jegyzőkönyvet, ezek gratuláltak neki, a jockeyt visszamászaltatta s aztán diadalittasan hagyta el a versenytér. Az angol jockey-klub azonban nem akarta a különös módon győztes ló gazdájának a díjat kiadni. Mont Rose herceg a legfelsőbb steward elé terjesztette az ügyet, mely beható tanácskozás után Mont Rose hercegnek egyhangulag megítélte a díjat.

A HIVATALOS LAPBÓL

Kinevezések. A pénzügyminiszter K. József egri pénzügyi segédtitkárát pénzügyi titkárrá végleges minőségben, a szolnoki pénzügyigazgatósághoz, Kirnberger Odön számellenőrt a Beszturczén felállítandó pénzügyigazgatósághoz számvizsgálóvá végleges minőségben, az aradi adóhivatalhoz Fekets Imre nagylaki adóhivatali ellenőrt a saját kérelmére adóhivatali segédé, a nagylaki adóhivatalhoz Bencsik János lévai adóhivatali ellenőrré, a nagybecskereki pénzügyigazgatósághoz Schmidt Ignác pénzügyi kezelési gyakornokot pénzügyi irodatiszté ideiglenes minőségben, a nagyenyedi pénzügyigazgatósághoz Gulyás Albertet pénzügyi irodatiszté ideiglenes minőségben, a veszprémi pénzügyigazgatósághoz Mak-sai Ákos körjegyzőt irnokot pénzügyi irodatiszté ideiglenes minőségben, Wéner Mátyas nagy-tószegi lakost ideiglenes minőségű segélydíjas számgyakornokká a szegedi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvérő-séghez, Berrolák Béla alsó-kubini lakost ideiglenes minőségű segélydíjas számgyakornokká a nagyváradi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvérő-séghez, Nesz-tor Miklós kolozsvári lakost ideiglenes minőségű díj-talan számgyakornokká a kolozsvári magyar királyi pén-zügyigazgatóság mellé rendelt számvérő-séghez, a val-lás-és közoktatásiügyi miniszter Molnár János okleveles középiskolai tanárt a győri állami főreáliskolához, a IX-ik fizetési osztály 2-ik fokozatába való sorolás mellett, ideiglenes rendes tanárrá, Csapó Kálmán solti tanítót a Krassó-Szörény vármegyei tan-felügyelői hivatalhoz, Czeglédy István végzett bölcsész tanárjelöltet pedig a Zólyom vármegyei királyi tan-felügyelői hivatalhoz tanfelügyelői tölkököt, egy-előre ideiglenes minőségben, Tanazevits Szilárd ok-levéles tanítót a dolovai magyar-szerb tanügyei községi elemi népiskolához rendes tanítónak, Ambrus Ilés okleveles tanítót a heroszkói községi elemi népiskolához rendes tanítónak nevezte ki. — Az íg-a-z-sá-gy-miniszter Szobola Imre főlegényi cím-mel ellátott lipótvári országos fegyintézetű I. osztályú fegyört ugyanezen országos fegyintézetbe valóságos főlegényré, a kereskedelemügyi miniszter Ifju Ursits Lipót szigorló gépészmérnököt az aradi állami fa-és fémipari szakiskolához ideiglenes minőségű tanárrá, Kovács József budapesti lakos szobrászt a brassói állami fa-és kőipari szakiskolához ideiglenes minőségű segédművezetővé, Jánosi Albert pápai lakos asztalos-iparost a homonnai állami faipari szakiskolá-hoz ideiglenes minőségű segéd-művezetővé, a föld-mivelésügyi miniszter Borozay Boróczy László moconoki lakost Nyitra vármegye törvényható-ságának közigazgatási bizottságába közzgazdasági elő-adoró, a kassai itélőtábla elnöke Telegdy Kovács An-dor debreczeni végzett joghallgatót a kassai itélőtábla kerületében ideiglenes minőségben díjas joggyakornokká nevezte ki.

Pályázatok. A török-becsei adóhivatalnál adó-tisztai állásra, a szombathelyi pénzügyigazgatóságnál főkari állásra, a nyiregyházi adóhivatalnál adó-tisztai állásra, a székely-udvarhelyi törvényszéknél aljegyzői állásra, a löcsői pénzügyigazgatóságnál számtisztai ál-lásra van pályázat kihirdetve.

NYILT-TÉR.

Egyéves önkéntesek

Legjobb és legolcsóbban szerkesztik be felszerelésüket az előnyösen ismert

BLUM és TÁRSA

ő cs. és kir. tisztsége József főherceg nádvari szállító és szerb királyi nádvari szállító-cégénél.

Budapest, IV., Sütő-utca 2. szám

Szarvita-tér sarkán.

Sorozókötelesek

Ígyen és bérmentve kapnak oly ár-jegyzéket, mely az egyéves önkéntes év-égyezésre vonatkozó magyar és német szövégi védőtörvényekről utasításokra: és folyamod-vány-mintákra tartalmazza. Mindennemű felvilágosítás a leg-magább készséggel adatik.

NYILATKOZAT.

Nemrég kezünkbe került egy nyomtatott szerződés-tervezet, mely budapesti villamos világítási magánbe-rendezésnek közzítésére vonatkozik és amelyben czégtűn is a Nernst-féle izzólámpával kapcsolatosan meg-nevezve lett.

Tekintettel arra, hogy ezen szerződés-tervezetben, melyben bizonyos Balázs Sándor nevű ur, mint vállalkozó szerepel, a vállalat cég neve is említve van, esetleges félreértések kikerülése végett kötelességünknek tartjuk kijelenteni, hogy a kérdéses nyomtatvány nem a mi czé-günkötől indult ki, sőt, hogy annak tartalmáról tudó-másunk sem volt, s hogy ennél fogva az ott említett transactióval sem közvetve, sem közvetlenül összeköt-tetésben nem állunk.

Budapest, 1898. szeptember 5-én.

GANZ és TÁRSA

Vasöntő és gépgyár részvény-társulat

Gulden s. k. pp. Cserháy s. k.

NYILATKOZAT.

Kapcsolatban a fenti nyilatkozattal kijelentjük, hogy a Balázs Sándor ur által tervezett ügyletekkel az azok esetleges kivételének megkérőztető árszolgálat-ás tekintetében semmi közöségünk sem vallunk és Balázs Sándor urral semmiféle összeköttetésben nem állunk.

Kelt mint fent.

Magyar villamosági részv. társulat

Matkovits s. k. pp. Hajdu s. k.

(Utánnomás nem díjazatik.)

KÖZGAZDASÁG.

Közgazdasági távirat.

New-York, szeptember 13. (C. T. B.)

	szept. 13. cents	szept. 12. cents
Buza szeptemberre	69 ⁵ / ₈	68 ¹ / ₂
„ májusra	66 ⁷ / ₈	66 ⁵ / ₈
„ decemberre	68 ³ / ₈	67 ⁵ / ₈
Tengeri decemberre	84 ⁵ / ₈	84 ⁵ / ₈

Chicago, szeptember 13. (C. T. B.)

	szept. 13. cents	szept. 12. cents
Buza decemberre	62 ¹ / ₈	61 ⁵ / ₈
Tengeri decemberre	29 ³ / ₄	30

Mezőgazdaság.

Uj erdőhivatalok. A földmívelésügyi miniszter 44 uj magyar királyi állami erdőhivatalt és ennek alárendelve 154 magyar királyi járási erdőgond-nokságot szándékozik felállítani már a jövő év fo-lyamán. Ezen uj hivatalokra az 1898. évi XIX. törvényezik végrehajtása szempontjából van szük-ség, amely törvény tudvalevőleg a községi és bár-mely más erdők és kopár területek állami kezelé-séről, továbbá a közbirtokosságok és a volt urbé-resek osztatlan tulajdonában levő közösen használt erdők és kopár területek gazdasági ügyeinek ren-dezéséről rendelkezik.

Kőbányai sertésplaccz, szept. 13. Magyar első-rendű: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogramm felüli súlyban) — krajczárig. Közép (páronkint 300—400 kilogramm súlyban) — krajczárig. Fialtal nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli súlyban) 55¹/₂—56 krigig. Közép (páronkint 251—320 krigig terjedő súlyban) 55¹/₂—57 kr. Könnyű (páronkint 250 krigig terjedő súlyban; 57—57¹/₂ kr. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 krig. felüli súlyban 56—56¹/₂ krajczárig, közép (páronkint 240—260 kilogramm súlyban) 56—56¹/₂ krajczárig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 55—56 krajczárig. Sertéslétszám: 1898. szept. 11. napján volt készlet 47521 darab, szept. 12-én felhajtott 425 drb, szeptember 12-én szállított 611 darab, szeptember 13-ára maradt készletben 47335 darab. A hizott sertés üzletirányzata változatlan.

Budapesti konzum-sertésvásár, szept. 13. A ferencvárosi petroleum raktárnál levő székesfővárosi konzum-sertés vásárra 1898. szept. 12-én érkezett 595 drb. Készlet 276 darab, összes felhajtás 871 drb. Elszállított budapesti fogyasztásra 681 drb, elszállítatlan maradt 190 drb. Napi árak: 120—180 kilós 56—58 kr, 220—280 kilós 56—58 krajczár, 320—380 kilós 56—57 kr, öreg nehéz 54—56 krajczár, malacz 42—44 krajczár. A vásár hangu-lata élénk volt.

Bécsi sertésvásár, szeptember 13. A st.-marxi központi vásárcsarnokban ma megtartott sertés-vásáron bejelentettek — darabot, ebből a vásár elején felhajtottak: 3136 darab fiatal sertést, 3933 darab magyar hizott sertést, összesen 7069 darabot. Az üzlet lanyha volt. Jegyzések: kilogrammonkint élősúlyban (a fogyasztási adót nem számítva) első-rendű sertés 50—51 krajczáron, kivételesen 52 krajczáron, közepminőségű sertés 48—49 krajczáron, könnyű sertés 44—47 krajczáron, fiatal sertés 39—51 krajczáron.

Pénzügy.

Magyar királyi postatakarékpénztár. A magyar királyi postatakarékpénztár. 1898. évi augusztus havi forgalma: Betevők száma az előző hó végén a takarékforgalomban 828.912, uj betevők száma a takarékforgalomban 8537, a betevők közül kilépett a takarékforgalomból 6815, a betevők számának gyarapodása a takarékforgalomban 1722, a betevők száma a hónap végén a takarékforgalomban 330.634, betétálladék az előző hó végén a takarékforgalomban 12.602.306 forint, e hó folyamán a takarékforgalomban 948.232 forint, visszafizettetett e hó folyamán a takarékforgalomban 905.998 forint, a betétek növekedtek a takarékforgalomban 44.234 forinttal, betétálladék e hó végén a takarékforgalomban 12.646.540 forint. Az 1898. augusztus végeig kiállított járadékkönyvecsek száma 1711, amelyekre összesen 2.203.100 forint névértékű értékpapír van az intézetnél elhelyezve. A betevők részére 1898. augusztus hó végéig vásároltatott és számukra megküldött 5.619.830 forint névértékű értékpapír.

Az államvasutak feleslegel. A magyar királyi államvasutak igazgatósága szeptember hó 7-én 813.295 forint 36 krajczárt szállított be pénztári feleslegül a magyar királyi központi állampénztárba. Az időközben történt átszámításoknak, viszont a kapott ellátmánynak betudásával a folyó évi be-szállítás 7.200.000 forintot tesz.

BUDAPESTI GABONATÖZSDE.

Budapest, szeptember 13.

Az országos gyász következtében az e het-üzlet egy nappal később indult meg.

Jóllehet a vasuti hozatal folyton szűk keret-ben mozog, szombat dél óta mégis tekintélyes mennyiségű áru érkezett fel, úgy, hogy ma az ősz-szes gabonaneműekben meglehetősen kínálatunk volt.

Az irányzat ennél fogva a készárúpiaczon nem maradhatott szilárd. Elkelt vagy 50.000 mé-termázsa buza, közte 7100 métermázsa szerb áru, gyengén tartott, helyi-ül-közszel öt krajczárral ol-csőbb áron, sőt egyes alárendelt minőségű tételék-nél 10 krajczárnyi olcsóbbodást is konstátálhattunk. A többi czikkben nem állt be árváltozás és rozs 6.85—7 forintot, zab 5.60—5.80 forintot, takar-mányárpa 5.60—5.80 forintot és tengeri 5.25—5.80 forintot jegyez.

A határidőforgalomban szintén lanyha volt a hangulat, ámbár egyenként jelentéktelen az árredukció. Szeptemberi buza három krajczárt vesztett a szombat esti zárlat óta és 8 forint 72 krajczárt jegyez, ellenben a márcziusi buza ugyan-annyit nyert áraban és 8 forint 52 krajczárral zá-rul, miáltal a deport összezsugorodott 20 krajczárra. Októberre is csekélyebb a deport, e határidő 8 fo-rint 49 krajczárral zárul.

A többi czikkben 2—5 krajczárt tesz a napi árvesztesség és zárul a tavalyi tengeri 5 forint 13 krajczárral, az idei 4 forint 63 krajczárral, a zab 5 forint 31 krajczárral, a rozs 6 forint 88 krajczárral.

A szeptemberi buza lanyhaságára minden-esetre mérvadó befolyással volt ama körülmény, hogy — amint híresztelték — a contremine most már igazán és komolyan szállít és pedig már a holnapi napon jelenti be felmondásait.

Beszélték 20.000—60.000 métermázstát tevő felmondásról. Holnap megtudjuk, mi igaz ebből, mert nem először fenyegetnek felmondással.

Egyébként arról is tudott a fáma, hogy az esetleges szállítások nem találják készületlenül a hausset. Konzorcium alakult volna budapesti czégek körében a buza átvételére. E ringbe csak oly „házakat” vettek volna fel, amelyek szükség esetén legalább is százezer métermázsa buza át-vételére hajlandók és képesek is ez elvállalt köte-lezettségüknek megfelelni. A ring tagjai meg is állapodtak abban, hogy mily arányban osztják fel egymás közt az átveendő anyagot, úgy, hogy egy-előre átvétokről gondoskodva volna quantum satis.

Nem tulajdonitunk valami nagy jelentőséget e konzorciumnak, amint nem vettük komolyan a bécsi ringet sem. Nagyon csekély volna bizalmunk az árak emelkedésében, ha az holmi börtetranzak-cziókon alapulna és azzal együtt — győzne, vagy veszne.

Véleményünk semmiféle konzorciumban, ha-nem magában a „buzában” gyökeredzik.

A giro és pénztáregyesületnek ma fizetési napja volt, amely teljes rendben folyt le. Daczára annak, roppant szenzációt okozott fizetéseképtelen-ségről kell beszámolnunk. Egy helybeli régi első-rangu czég, amely szakmájában a legelőkelőbbek közé tartozik, kénytelen volt hitelezői elnézésére apellálni.

Tőzsdei verzió szerint a fizetéseképtelen kö-telezettségei egyik elsőrangú határidőügynöknél mintegy 150.000 forintot és egy helybeli escompteurnél mintegy 50.000 forintot és egy nagyobb budapesti banknál mintegy 80.000 forintot tesznek. Máskülönbön csekély összegekre rugnak az inszol-vens tartozásai. Ép ez oknál fogva, mivel csak egyesek vannak érdekelve az esetnél, az egyébként kinos feltűnést keltett fizetéseképtelenségnek magára az üzlet irányzatára semminemű befolyása sem volt.

Sem a tőzsde, sem a giro és pénztáregylet ez esetből kifolyólag nem működött közre, utóbbi már azért sem, mivel az illető ügynök és a fizetés-képtelen czég között fennálló engagement nem utal-tatott át liquidálásra az áruleszámoló irodának. Különbön azt mondják, hogy az említett ügynök követelése nem is mai keletű, hanem egy évvel visszadatálódik.

A dolog minden hivatalos vagy külbeavat-kozás nélkül ki fog egyenlítődni. Mindenesetre saj-nálatraméltó jelenség, hogy elsőrangú termény-

zégeink között is találkozik olyik, amely mérték- nélküli hazárdjátékban keresi boldogulását. Ez a régi „ház” valamikor nagyban üzte az exportot és importot, gabonában, szilvában és más termények- ben. Akkoriban kitűnően prosperált!

Az árulészámoló iroda ma a következő liqui- dacionális árfolyamokat állapította meg:

Table with 2 columns: Item name (Buza, árpa, rozs, tengeri, zab, repce) and price in forints (8.76, 5.40, 6.88, 5.13, 5.31, 12.90).

Tengeriből különben ma is 1000 métermá- zst mondottak fel. Bécsben pedig ma volt az első szeptemberi felmondás, amely fölélt 500 méter- mázsa repcét.

Az Unióban a visíhble supply kitett millió bushelekben:

Table with 4 columns: Item (buza, tengeriben), time period (e héten, a múlt héten, 1897-ben, 1898-ban), and values (8.407, 7.147, 13.706, 46.495).

Előfordult készár-eladások.

Large table listing various goods (buza, rozs, zab, tengeri, repce) and their prices in different locations (Budapest, Péstvidéki, Kecskeméti, etc.) and quantities.

Gabonaforgalom:

1898. szeptember 13.

Table showing grain trade statistics: arrived (érkezett) and shipped (elszállított) quantities in metric tons (m é t e r m á z s a) for wheat (buzából), rye (rozsból), barley (árpából), oats (zaból), and sea-borne (tengeriből).

Raktárállomány:

Table showing warehouse stocks (Raktárállomány) for wheat, rye, barley, sea-borne, and flour (liszt) in metric tons.

Hivatalos készárjegyzések.

Table of official market prices for various goods like wheat, rye, barley, and sea-borne, listing prices in different units and locations.

Hivatalos határidőjegyzések.

Table of official market prices for goods with delivery terms (határidő), listing prices for different months and quantities.

Előfordult határidőkötések.

Table of official market prices for goods with delivery terms, showing prices for different months and quantities.

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE.

Budapest, szeptember 13.

Két napi szünet után ma csendesen indult még az üzlet. A tőzsde még mindig a genfi rémített hatása alatt áll és senkinek sincsen kedve az üz- leti tevékenységre. A prolongáció belérvén fejjezve

az irányzat szilárdult és hitelrészvények emelked- tek. A helyi értékek piaczn csekély forgalom volt. kevésbé változott áron.

Az előtőzsdén: Magyar hitelrészvény 391.— —391.75 Jelzálogbank 248.75—248.—, Osztrák hitelrészvény 355.35—356.10, Osztr.-magyar állam- vasut 352.——351.25, Rimamurányi 251.

Délolőtti 11 óra 25 perczkor zárulnak: Osztr. hitelrészv. 356.10, Magyar hitelrészv. 391.75, Aranyjárdék 120.25, Koronajárdék 98.50, Leszá- mitoló-bank 260.—, Jelzálogbank 248.75, Rimamurányi 251.—, Osztrák-magyar államvasut 351.80

A déli tőzsdén előfordult kötések: Közuti vaspálya 382.50—383.—, Villamos vasut 242.50, Magyar hitelrészvény 391.50—391.80, Magyar jelzálogbank 248—248.25, Magyar leszámítoló bank 261.—260, Rimamurányi 251.50, Osztrák hitel- részvény 355.85—356.50, Osztrák-magyar állam- vasut 351.75—352.25, déli vasut 76.25, Téglá és czeмент 95.

Dijbiztosítások: Osztrák hitelrészvényekben holnapra 1.—1.50 forint, 8 napra 3.—4.— frt, szeptember utóljára 6.—7.— forint.

Délután 1 óra 30 perczkor zárulnak:

Table of market prices for various goods like gold, silver, and other commodities, listing prices for different quantities and locations.

Az utótőzsde gyengült.

Délután 4 órakor zárulnak:

Table of market prices for various goods like wheat, rye, and other commodities, listing prices for different quantities and locations.

TERMÉNY- ÉS ÁRUTŐZSDEK.

Budapest, szeptember 13. Terményben nem volt forgalom. Az üzlet és az irányzat változatlan.

Hivatalos jegyzések.

Table of official market prices for various goods, listing prices for different quantities and locations.

Budapesti vásárcsarnok.

Budapest, szept. 13. A vásári forgalom: Hus- nál a forgalom élénk, árak szilárdak. Barom- kint élénk, árak szilárdak. Halban élénk, árak esők- kentek. Tej- és tejtermékek élénk, árak szil- árdiak. Tojásnál hanyha, árak szilárdak. Zöldszőlő élénk, Gyümölcsnél élénk, árak szilárdak. Fűsze- rek élénk, csendes. Időjárás: derült, meleg. A központi vásárcsarnokban nagyban eladott élelmi cikkek hivatalos árjegyzése a következő: Hus. Mar- halus hátulja I. 52—56 frt, II. 48—52 frt. Birkahus hátulja I. 42—46 frt, II. 40—42 frt. Borjúhús hátulja I. 64—68 frt, II. 60—64 frt. Sertéshús (előrendű) 62—66 frt, vidéki 54—58 frt.

(Minden 100 kilonként) Kolbász füstölt 60-80 kr (kilonként). Sertészsír hordóval 64.0-65.0 ft (100 kilonként). — Baromfi (elő). Tyúk 1 pár 0.90-1.20 ft. Csirke 1 pár 0.65-1.0 ft. Lúd hízott 1.0-1.40 ft. — Kibontók. Túrja 1 láda (144 db) 3.0-3.5 ft. Sárgarépa 100 kőts 1.0-1.50 ft. Petrezselyem 100 kőts 1.0-1.50 ft. Lencse m. 100 kilo 1.0-1.50 ft. Bab nagy 100 kilo 1.0-1.50 ft. Paprika I. 100 kilo 1.0-1.50 ft. II. 20-25 ft. Vaj I. 100 kilo 1.0-1.50 ft. Fea-aj kibontók 1.0-1.50 ft. Burgonya, r. 100 kilo 1.0-1.50 ft. Halak. Harcsa (elő) 80.0-1.00 ft 1 kilo. Csuka (elő) 0.80-1.00 ft 1 kilo. Ponty dunai 0.40-0.50 ft.

Szesz.

Budapest, szeptember 13. Irányzat változatlan. Kontingens nyersszesz Budapesten 18.75-19.00. Finomított szesz nagyban 55.50-55.75. Finomított szesz kicsinyben 55.00-55.25. Élesztő szesz nagyban 55.50-55.75. Élesztő szesz kicsinyben 55.25-55.50. Nyersszesz adózva nagyban 51.50-54.75. Nyersszesz adózva kicsinyben 51.00-54.25. Nyersszesz adózatlan (exakt.) 15.00-15.50. Denaturált szesz nagyban 22.00-22.25. Denaturált szesz kicsinyben 22.25-22.50. Az árak 10.000 literfokonként herold nélkül. Ab vasut Budapest, készpénzfizetés mellett értendő.

Bécs, szept. 13. Kontingens nyersszesz azonnali szállításra nagyban 19.80 forinton kelt el. Zárlatjegyzés 19.70-19.80 ft.

Prága, szept. 13. Adózott tripló-szesz nagyban azonnali szállításra 55.00 forinton kelt. Adózatlan szesz 19.00 forinton kelt el azonnali szállításra.

Triest, szept. 13. Kiviteli szesz tartályokban szállítva 90% hektoliterenként nagyban, 12.00-12.25 forint azonnali és 12.00 forint szeptember-decemberi szállításra.

KÜLFÖLDI GABONATÖZSDÉK.

Bécs, szeptember 13. Az 6szi engagement lebonyolítása szilárd támaszul szolgál az áraknak. Kötetett: buza 6sre 8.49-8.58-8.56, buza tavaszra 8.44-8.49, rozs 6sre 7.00-7.06-7.05, zab tavaszra 5.82, tengeri szept.-okt. 5.45-5.43-5.44, tengeri május-juniusra 4.88-4.93 forinton.

Hivatalosan jegyzetelt:

Buza tavaszra 8.48-8.50, buza 6sre 8.55-8.57, rozs tavaszra 7.03-7.05, rozs 6sre 7.04-7.06, tengeri aug.-szept. 5.43-5.45, május-juniusra 4.92-4.94, zab 6sre 5.61-5.63, zab tavaszra 5.81-5.83, repeze augusztus-szeptemberre 12.70-12.80 forinton.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDÉK.

Bécs, szeptember 13. A mai tőzsde nagy tartózkodással nyit meg, de utóbb a külföldi tőzsdékről érkező hírek hatása alatt az irányzat javult. Emelkedtek fegyvergyári részvények, de csökkentek Dunagőzhajózási részvények. Az üzlet további folyamatban szilárd volt.

Az előtőzsdén: Osztr. hitelrészvény 355.35-356.00, Anglo-bank 156.50, Union-bank 294.00, Länderbank 224.50, Osztrák-magyar államvasut 351.25-352.15, Déli vasut 75.75, Dunagőzhajózási 448.00-453.00, Alpesi bánya 164.90-165.90, Fegyvergyár 222.00, Tramway 509.00, Magyar járadék 101.65, Osztrák koronajáradék 101.55, Török sorsjegy 58.75-58.80, Német márka 58.87 forinton.

A déli tőzsdén: Osztrák hitelrészvény 356.25, Anglo-bank 156.00, Bankverein 266.50, Unionbank 294.00, Länderbank 224.50, Osztrák-magyar államvasut 352.37, Déli vasut 76.00, Elbevolgyi vasut 263.00, Észak-nyugoti vasut 246.00, Alpesi bánya 165.80, Májusi járadék 101.50, Török sorsjegy 58.80, Német márka 58.88, Török dohányrészvény 130 forinton.

Délután 2 óra 30 perczkor jegyezték: 4.2%-os papírjáradék 101.40, 4.2%-os ezüstjáradék 101.20, 4%-os osztrák aranyjáradék 120.95, Osztr. koronajáradék 101.50, 1860. sorsjegy 140.75, 1864. sorsjegy 194.75, Osztrák hitelsorsjegy 199.50, Osztrák hitelintézeti részvény 356.25, Angol-osztrák bank 156.00, Union-bankrészvény 294.00, Bécsi Bankverein 266.50, Osztrák Länderbank 225.00, Osztrák-magyar bank 904.00, Osztrák-magyar államvasut 352.77, Déli vasut részvény 75.75, Elbevolgyi vasut 263.50, Dunagőzhajózási részvény 451.00, Alpesi bányarészvény 165.75, Dohányrésztvény 129.75, 20 frankos 9.53 1/2, Császári kir. ver-arany 5.69, Londoni váltóár 120.10, Német bankváltó 58.82, Bécsi Tramway 511.00. Az irányzat üzletellen.

Bécs, szeptember 13. A déli tőzsde zárlata után jegyeznek: Osztrák hitelrészvény 356.25, Magyar hitelrészvény 391.50, Anglo-bank 156.25, Bankver. 266.25, Union-bank 294.00, Länderbank 225.25, Osztr. magyar államvasut 352.37, Déli vasut 76.00, Elbevolgyi vasut 263.50, Északnyugoti vasut 246.25, Török dohányrészvény 129.50, Rimamurányi 251.50, Alpesi bánya 165.90, Májusi járadék 101.55, Magyar koronajáradék 98.35, Töröksorsjegy 58.70, Német márka azonnali szállít. 58.86, Német márka ultimóra 58.86 forinton.

Frankfurt, szeptember 13. (Zárlat.) 4.2%-os papír-járadék 85.95, 4.2%-os ezüst-járadék 85.35, 4%-os osztrák aranyjáradék 103.50, 4%-os magyar aranyjáradék 101.65, magyar koronajáradék 98.90,

osztrák hitelintézeti részvény 302.00, osztrák-magyar bank 765.00, osztrák-magyar államvasut 298.25 déli vasut 67.38, bécsi váltóár 169.72, londoni váltóár 203.92, Párisi váltóár 80.70, bécsi Bankverein 225.25, Union-bank részvény 249.50, villamos részvény 156.60, alpesi bányarészvény 139.50, 3%-os magyar arany-kölcsön 89.00. Az irányzat csendes.

Frankfurt, szeptemb. 13. (Esti tőzsde.) Osztrák hitelrészvény 301.87, Osztrák államvasut 298.00, Déli vasut 673.18. Az irányzat szilárd.

Páris, szept. 13. (Zárlat.) 3%-os francia jár. 103.15, 3 1/2%-os francia jár. 106.00, olasz járadék 93.02, Osztrák földhitelrészvény 1295.00, francz. tőrl. járad. 101.70, 4%-os osztrák aranyjáradék 104.00, 4 száz. magyar aranyjáradék 102.55, Otoman-bank 537.00, Párisi bankrészvény 960.00, Alpesi bányarészvény 354.00. Az irányzat szilárd.

VIZÁLLÁS.

— Szeptember 13-án. —

Table with columns: Folyó, Vizmérés, Vizálás, Aradás, Folyó, Vizmérés, Vizálás, Aradás. Lists various water measurement points and their status.

Jelek magyarázata: * = Jéges víz; + = Ofalakt; - = 0 alatt; < = Áradt; > = apadt; ? = kétséges. Megjegyzések: Cs. d. k. nem volt. Az összes folyók általában apadó jellegűek. A vízszintváltozások legkézzel vizálással 6 cmmel alacsonyabbak. Mai pozsonyi távirat szerint Vajkánál és Liptónnál a hajószobákban 150 cmm. a vízszint.

A szerkesztésért felelős: Kálnoky I. h. szerkesztő.

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1898. szeptember 13-án.

Large table with multiple columns listing various financial instruments: Állampapírok, Záloglevelek, Részvények, Bankok, Takarékpénztárak, and others, with their respective prices and values.

SZINHÁZAK.

Budapest, szerda, 1898. szeptember 14-én.

NEMZETI SZINHÁZ.

Zárva.

NÉPSZINHÁZ.

A fehér egér.

Operette 3 felvonásban és 6 kép-... Irták Chivot és Duru. Ford. Kurthy Emil és Erdélyi Zoltán. Zenéjét szerezte Vasseur Leon és De Thuisy.

Személyek.

Cordeseo báró Nemeth Szirmai Paul Verdier Lubinski Florestan Tollogi Gimpold, pinczér Tóth V. Joseph Palmol Várnai Gohardin Ujvári Chapusard apó Gustav, festő diák Rosette Palmol Kury Klára Cordeseo báróné Z. Bárdi Amanda Gazsi M.

Kezdete 7 órákor.

VÁROSUGETISZINKÖR

Igazgató Feld Zsigmond.

Kié a gyerek?

Énekes bohózat 3 felvonásban. Kezdete 7 órákor.

BUDAI SZINKÖR

A zsidó honvéd.

Énekes bohózat 3 felvonásban. Kezdete 7 órákor.

VIGSZINHÁZ.

752. szám. 752. szám.

Mozgó fényképek.

Bohózat 3 felvonásban. Irták: Blumenthal Oszkar és Kadetburg Gustav. Magyarította: Heltai Jenő.

Személyek:

Kapoc Kálmán Tanczai Mariska Debi E. Góncus Bélföldi E. Blassa Róza Rezsényi Kázar Vilma Raltner P. Kaján Tobiás Gal Menezy Boris Góth Menezy Boris Kaszay Gombos Széka Julia Munkácsy M.

Kezdete 7 és fél órákor.

MAGYAR SZINHÁZ.

A gésák

vagy Egy japán teaház története.

Énekesjáték 3 fejr. Irtá Owen Hall. Ford. Fái J. B. és Makai E. Zenéjét szerezte Sidney J.

Személyek:

Heginatt Szentmiklósy Bronville Ferenczy Cunningham Iványi Grimston Odry Z. Stanley Székely Downey Simon Bolton Buresz Vun-Csi Sziklai Imári mánki Boross Mímóza Vild Gizella Aranyvirág Etkéi L. Bimbó Szalai Aranyháfa Héhen Ipolyácska Gombosógi Lady Wynne Szilassy Mary Worthington Vaspa Edith Grant Aranyosy Molly Seamore Ludovik Kate Paulton Gócs Kutana Kalmár Tekmíny, rendőr Márai Nami, apátni leány Fehér K.

Kezdete 7 és fél órákor.

Színháziműsorok.

Table with 7 columns: Nemzeti Színház, M. Kir. Operaház, Vig Színház, Népszínház, Magyar Színház, Budai Szinkör. Rows include Csütörtök, Péntek, Szombat, Vasárnap with play titles like 'A fehér egér', 'Hamlet', 'Tannhäuser'.

Déli vasút.

F. évi szeptember hó 16-tól kezdve a Budapest és Siófok között forgalomban levő 211. és 212. sz. személyvonatok (indul Budapestről 4 óra 50 perczkor délután, érkezik Siófokra 8 óra 7 perczkor este, indul Siófokról 8 óra 45 perczkor este, érkezik Budapestre 11 óra 25 perczkor este), továbbá a délelőtt 11 óra 50 perczkor Budapestről induló és 3 óra 10 perczkor délután Székesfehérvárra érkező 219. sz. vegyesvonat többé nem fognak közlekedni s helyettük Budapestről Székesfehérvárra a 217. sz. személyvonat (indul Budapestről 5 óra 25 perczkor délután, érkezik Székesfehérvárra 7 óra 30 perczkor este), továbbá Budapest és Kelenföld között a 295. sz. vegyesvonat (indul Budapestről 4 óra 36 perczkor délután) fognak forgalomba hozatni. A 214. sz. személyvonat a vasár- és ünnepnapokat követő napokon már nem Siófokról, hanem Székesfehérvárról fog Budapestre közlekedni.

Meidinger kályhagyár. EHRlich J. és H. Budapest és Bécs. Budapest, IX. Lónyay-utca 17. szám. Meidinger töltő- és szabályozó-kályhák. Kaszárnya-kályhák Siemens Ehrlichszabadalma szerint. Meidinger caliroferek cserépburkolattal új szerkezettel. Központi légfűtések és szellőzők.

Részletfizetésre porcellán-készletek majolika, üvegtűk, china-üzlet, lámpa, tükrök, bambus-butorok, bőrújak, aczelárak sítb. kaphatók. Kimerítő képes ábragyűjtemény ingyen és bérmentve küld a szegedi porcellánfestészeti gyár. IVÁNKOVITS KÁROLY és fia Szegeden. Utazó-ágyutóék Felsőmagyarországra és Erdély részére jó referenciák mellett kerestettek.

Birtok haszonbérbe-adás. A turkevei határban fekvő I. osz. prima 675 magyar holdas szántóföldes birtok, dus gazdasági épületekkel, urasági lakkkal, legjobb karban, élő és holt fundus instruktussal, 6 évre haszonbérbe adandó. Bővebb felvilágosítással szolgál Strassburger Ármin Turkeven, vagy a tulajdonos Freiburger Dávid, Budapest, VI., Szondy-utca 89. sz. 1371

Nagy bolthelyiség a József-körut legelőnebb helyén f. évi november hó 1-ére kiadó. Czim a kiadóhivatalban.

Megrendelhető: Mikszáth Kálmán művei: I. A tekintetes vármegye. II. Az apró genyri és a nép. III. Nevezetes uralmok. IV. Pápasok a buzában. V. Tavaszri rügyek. VI. Urak és parasztek. VII. A két kalduzdíák. VIII. Club és Jolyosó. IX. A beszeiő kúntós. X. Peraye. XI. Lovagvárak, kis primás. XII. Katdngy Menyhérti levelal. Mikszáth Kálmán összegyűjtött munkái. Olcsó egyöntetű diszkiadás 12 kötetben. A gyűjtemény ára diszkötésben 36 frt. A kötetek fényesen vannak kiállítva, piros vagy barna kötésben. Méltostassók az alábbi rendelőlápot levágni és aláírva lapunk kiadóhivatalához beküldeni.

A Réval Testvérek Irodalmi Intézet Részvény-társaságnak Budapest. Megrendelem a t. Társaságtól az „Országos Hírlap” kiadóhivatala után. MIKSZÁTH KÁLMÁN összegyűjtött munkáit 12 diszkötésű kötetben 36 forintért. a) Utánvétellel bérmentve b) 2 frtos havi részletfizetés mellett, a 12 kötet egyszerre való szállítást kívánva. c) 1 frtos havi részletfizetés mellett, clyképen, hogy 6 kötet azonnal szállíttassék, a további 6 kötet pedig 10 részlet kifizetése után. Az első részlet utánvétel szedendő be, a továbbiak 189... hótól mindaddig fizetendők a Társaság pénztáránál Budapestben, míg a mű vételára törlesztve nincs. A részletfizetések be nem tartása esetén szives kedjek a Társaság az esedékes összeget postai megbízás útján, a postaköltség hozzászámítása mellett beszedni. A részletek elmulasztása esetén a részletfizetést kedvezmény megszüntül és a gyűjteménynek teljes vételára esedékesé válik. A gyűjteménynek a befizetett részletek által még nem fedezett része a részvénytársaság tulajdona marad. Lakhely: Név: Kelet: Állás:

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Minden szó 2 krajczár.

Kiadóhivatal:

VIII. kerület, József-körút 65. szám.

Előre fizetendők készpénzben, levélbélyegekből vagy postautalványon.

Vastagabb betűkből szedve 4 krajczár. Ha a hirdető címét is közli a hirdetésben, vagy a választ poste-restante kéri, akkor minden közlés után még 30 krajczár kincstári bélyegilleték is fizetendő. — Csólszerű az apróhirdetést postautalványon beküldeni, s a szöveget az utalvány szövegére írni; esetleg közönséges levélben is lehet a szöveget s a levélgjegyeket beküldeni. Mindenki könnyen kiszámíthatja az apróhirdetés árát.

APRÓ HIRDETÉSEK ÉS ELŐFIZETÉSEK az ORSZÁGOS HIRLAP

részére felvételnek kiadóhivatalunkon kívül (VIII. ker. József-körút 65.) a következő üzletekben:

- I. ker., Járnok-utca 22. **Dr. Balácskó György** ügyvéd.
- II. „ Fő-utca 7. sz. alatt **Eisenbach Vilmos**, fűszerkereskedés.
- IV. „ Kecskeméti-utca 14. sz. **Szántó Mór**, dohányüzem.
- IV. „ Harsisch-bazár **Déval József**, dohányüzem.
- IV. „ Felső-tér 3. szám **Hemetsch A. J.** dohányüzem és újságárda.
- V. „ Nagykorona-utca 20. sz. **Löwinger Gyula**, fűszerkereskedés.
- V. „ Dorottya-utca 13. sz. **Well Vilmos**, dohányüzem.
- V. „ Váci-körút 6. szám **Morano Janka**, dohányüzem.
- V. „ Lipót-körút 22. szám **Wellak Zsigmond**, dohányüzem.
- VI. „ Jerezs-körút 54. szám **Brenner nővérek**, dohányüzem.
- VI. „ Andrássy-út 48. szám **Boboczky Hona**, dohányüzem.
- VII. „ Erzsébet-körút 50. szám **Keisler Béza**, dohányüzem.
- VII. „ Erzsébet-körút 7. szám **Fraud J.** dohányüzem.
- VIII. ker., a Nemzeti színház bérh. **Sopronyi V.** dohányüzem.

s ugyane helyeken mindennemű felvilágosítások készségesen megadotnak.

Apró hirdetések 20 krajczáron alól nem közöltetnek.

„Poste-restante“ hirdetések bélyegilletékesek.

LEVELEZÉS.

- Marta.** Suis désolé! J'ai sacrifié 8 jours campagne pour venir ici et rester q. heures avec vous. Nouvelles trop tard. Impossible venir. Vous auriez ces jours occasion venir V. . . . . 2009—1
- Jolánka.** Nyugtalanodom már, hogy oly régen semmi hírt nem hallottam rólad. Félek, hogy talán haragszol rám és azért nem írsz. Én már többet nem írok, ez az utolsó, hisz már irtam eleget. Tehát nyugtasd meg szerető M-t. 6212—1
- Zársalgónő** kerestetik vidékre egy előkelő ur családhoz. Ajánlatokat „Művelt nő“ czímen a kiadóhivatal közvetít. 6214—1
- Két intelligens** fiatal ember levelezni óhajtana két vigkedélyű hölgyvel. Levelek „Akos és Árpád“ alatt kéretnek a kiadóba. 6198—1

HÁZASSÁG.

- Hölgyeim.** Én egy 34 éves, keresztény vallású iparos vagyok, házasság ezéjjából egy csinos 20—25 év körüli leánnyal vágyok ismeretséget kötni, hozomány nem feltétl. Levelek „iparos“ jelző alatt kéretnek e laphoz. 6186—2
- Nősülni** szeretnék, kellő ismeretség hiányán ez úton kívánnék egy jó családból isr. val. szép leánnyal ismeretséget kötni, kinek 8—10.000 frt készpénzhozomány van. Komoly ajánlatok ismeretlen 29* alatt e laphoz czinzendők. Diskrézió biztosítva. 6154—2

ALLÁST KERES.

- Egy intelligens nő** óhajtana gazdasszonyi állást. Minden ágat a gazdaságban éri. vagy nagyobb gyerekek mellett. Bővebb tudósítást a kiadóhivatalban „Tantulus“ név alatt. 6192—3
- Ökleveles óvónő,** kinek jó gyakorlata van és kiképzés, tünő bizonyítványokkal rendelkezik. órák adására, esetleg félnapra ajánkozik gyermekek mellé, elemi osztályokra is előkészít. Czím a kiadóban. 6118—3
- Jeghalgató** keres nagyobb ügyvédi irodába állást. Czíme a kiadóban. 6210—3
- Az irodái** munkálatokban jártas kisasszony, ki a magyar és német nyelvet bírja és szép írása van, állást keres. Czím a kiadóhivatalban. 6108—3

ALLÁST KAPHAT.

Elárúsítónő kerestetik egy divat-szalontüzetbe, ki már ily minőségben alkalmazva volt, előnyben részesül. Ajánlatok „Csinos alkatu“ jelleggel a kiadóhivatal továbbít. 6206—4

OKTATÁS.

- Neuwirth-intézet.** Hatóságilag bejegyzett magánintézet kiprobált könnyű tanmód szerint. Ezenkívül praktikus tanfolyam fehér-, szines- és arany-hímzés tanulására. Tanítványok minden nap délután 5 óráig vételnek fel, a tanítás 15-én kezdődik S-né Neuwirth Regina, Rottenbüler-utca 39. (Lövölde-térnél.) 1931—5
- Czimbalom-tanítónő** ajánkozik, tanít a legkifűnőbb tanmód szerint (óránként 50 kr.). Ugyanott egy remekhangú, pedálos Horváth-féle czimbalom is eladó 80 forintért. Czím a kiadóhivatalban. 5694—5
- Német** és francia-nyelv oktatására elvállalok néhány tanuló szerény díjazás mellett. Levélbeli megkeresések „Német-francia oktató“ alatt továbbít a kiadóhivatal. 6034—5

Prof. parisien Conversation française-anglaise, 10 leçons fl. 5., leçons particulières á des dames distinguées. Adresse á l'Expedition. 6196—5

HÁZ- ÉS TELEK-ELADÁS.

- Megbízható** és jártas egyén, kik venni vagy eladni szándékoznak házat- és telket (Ujpest környékén), jutányosan közvetít. Az érdeklődők forduljanak hozzá egész bizalommal. Czím a kiadóhivatalban. 5268—7
- Ágyamányoson,** valamint Augyalföldön Szent László-úton és Petneházy-utczában, néhány telek jutányos árban eladó. Czím a kiadóhivatalban. 5402—7
- Rákos-Palotán** a Széchényi-telep, illetőleg a körvasut közvetlen közelében egy 12000 négyszögöl nagyságu ölenként 3-25, telek jutányos árban eladó. 5256—7

ELADÁS.

- Régiségek!** Antik butorok, bronzze-ok, meisseni és Alt-Wien porcellán, antik ékszerék, nippel, képek és bronzze-oszlopok most olcsón eladotnak: Réthi Zsigmond IV., Granátos-utca-8. Hagyatékok megbecsültetnek, esetleg megvásároltatnak. 6895—8
- Jróasztalok,** két, darab, az egyik 160, a másik 140 centiméter hosszú, mindeik 7 főokos olcsón eladó. Czím a kiadóhivatalban. 6050—8
- Elegáns** menyasszonyi ruha olcsó áron eladó. Czím a kiadóban. 6082—8

VÉTEL.

Magyar Compass 1873—1883-iki évfolyamaimagvételre kerestetnek. Ajánlatok az év megjelölésével a kiadóhivatalba. 6046—9

KIADÓ SZOBÁK.

- Zeljes ellátást** kaphat két fiatal ember a jövő tanévre egy fizetőséges isr. családnál, közel az Erzsébet-körút és a Barcsay-utcahoz. Czím a kiadóban. 5914—10
- Intelligens családnál** lakást és teljes ellátást kaphat olcsó ár mellett 1—2 vidéki fiu a Józsefvárosban. Kifűnő bánásmód biztosított. Czím a kiadóban. 5788—10
- Élső,** emeleti utcai szoba, csinos butorattal, külön bejáratú kiadó. Czím a kiadóban. 5970—10
- A Kerepesi-úton** egy kényelmes 2-ablakos utcai szoba kiadó, teljes ellátással együtt havi 45 forintért. Czím a kiadóhivatalban. 6144—10
- Igen szépen** butorozott szoba teljes ellátással kiadó. Czím a kiadóhivatalban meg tudható. 6144—10

SZOBA KERESTETIK.

- Szépcsőházba nyíló szobát** keres egy fiatal ember a József-körúton az „Országos Hirlap“ közelében havi 18—20 forintért. Ajánlatok B. C. jegy alatt a kiadóhivatalba küldendők. 6188—12
- A Ferencz-városban** egy tiszta utcai szobát keresek intelligens családnál, esetleg teljes ellátással. Ajánlatok az ár megnevezésével „Jó lakó“ alatt kéretnek a kiadóba. 6132—12
- Előkelő családnál** keresek két iskolába járó leánnyal részére lakást teljes ellátással a Lipót-városban, lehetőleg zongorahangnál. Körülményes ajánlatok kéretnek a kiadóhivatalba „Gondos felügyelet“ czímen. 6152—12

KIADÓ LAKÁSOK.

- Két külön bejáratú** szobából és konyha stb. álló lakás az V. kerületben Vadász-utczában azonnal kiadó Ugyanott egy műhelynek, vagy raktárnak alkalmas, az utcára nyíló nagy pincze is kiadó. Czím a kiadóhivatalban. 6164—13
- Kiadó lakás** a Nagymező-utczában, mely áll 2 utcai, egy udvari szoba, előszoba, stb. Évbér 500 frt. Czím a kiadóban. 6002—13

KIADÓ BOLTHELYISÉGEK.

- Jrodának, műhelynek, divatszalonnak, egyleti helyiségnek, vivóteremnek, magániskolának vagy nagy lakásnak** alkalmas nagy helyiség 1-ső emeleten azonnal kiadó. Czím a kiadóhivatalban. 3862—17
- Nagy bolthelyiség** a József-körút legnagyobb forgalmu helyén kiadó. Czím a kiadóhivatalban. 4706—17
- Kerékpáriskolának,** könyvnyomdának, vagy más ipari célra is igen alkalmas földszinti utcai helyiség, 12 nyílással az utcára, a vizsinház tőzomszédságában, azonnal kiadó. Czím a kiadóban. 5848—17

KÜLÖNFÉLE.

- Köhögésnél,** rekedtségnél, vagyen 30 krért Réthy-féle Pemefestü-czukorkát. 1537—18
- Egy igen** ügyes női ruhavarrónő ajánkozik házakhoz napi 1.50 krért. Czím a kiadóhivatalban. 2005—18

MIKSZÁTH KÁLMÁN

Katángly-Naptár-a

1899-re,

melyet az ORSZÁGOS HIRLAP előfizetői **ingyen** fognak megkapni,

hirdetések közlésére a legalkalmasabb.

Hirdetéseket elfogad:

az ORSZÁGOS HIRLAP KIADÓHIVATALA

VIII. ker., József-körút 65. szám.

3 tuczat
5 forintért

valódi francia
Gummi
vagy
Halhólyagot

a legfinomabb minőségben szállít a „Nagybani gummitáru raktár“ IX. ker., Ulót-ut 21. szám. Szétkötés titoktartás mellett utávétel, nem tetszőárúkrét a pénz visszazadatik.

Makulatura-
papir
olcsón kapható
Bővebbet a kiadóban.